

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально–науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Лада ШПІНЯН
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо–професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Оцінка податкового навантаження як інструмент управління фінансовим станом підприємства**

Виконав: здобувач 2 курсу, групи 11

_____ Дегтярьова Олександра Андріївна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник: Бойко Світлана Василівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент Тамара Березянко
(ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____
(підпис)

Київ – 2022р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

« » 20 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Дегтярьова Олександра Андріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Оцінка податкового навантаження як інструмент управління фінансовим станом підприємства

керівник проекту (роботи) Бойко С.В., доцент, к.е.н.,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «13» жовтня 2021 р. № 820-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 26 січня 2022 р.

3. Вихідні дані до роботи монографії, підручники, навчальні посібники, статті вітчизняних і зарубіжних вчених, які займаються дослідженням оцінки податкового навантаження як інструмент управління фінансовим станом підприємства, матеріали фінансових звітів про діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод»

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні основи податкового навантаження як інструмент управління фінансовим станом підприємства

Розділ 2. Аналіз фінансового стану та оцінка податкового навантаження ТДВ «Яготинський маслозавод»

Розділ 3. Напрями оптимізації та удосконалення податкових зобов'язань на підприємстві

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

табл. 1.1. Трактування поняття «податкове навантаження» вітчизняними та зарубіжними вченими, табл. 1.4 Загальні показники оцінки податкового навантаження, табл. 2.1 Аналіз фінансового результату ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2020 роки, табл. 2.6 Аналіз показників фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2020 роки, табл. 2.8 Аналіз динаміки зобов'язань з

податків та зборів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2020 роки, 2.9 Аналіз показників оцінки податкового навантаження на ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2020 роки, табл. 3.1 Аналіз фактичної ставки податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017-2020 роки, табл. 3.2 Прогноз фінансових результатів до оподаткування для ТДВ «Яготинського маслозавод» на 2021-2022 роки, табл. 3.3 Моделювання податкових зобов'язань з податку на прибуток на ТДВ «Яготинського маслозавод» на 2021-2022 роки, табл. 3.5 Податковий календар сплати податків для ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2022 рік, табл. 3.6 Податковий календар декларування для ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2022 р.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Бойко С.В.		
II	Бойко С.В.		
III	Бойко С.В.		

7. Дата видачі завдання 13 жовтня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	до 13.10.2021	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 09.11.2021	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 30.11.2021	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 21.12.2021	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	до 27.12.2021	
6	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	21.01.2022	
7	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	до 26.01.2022	
8	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	02.02.2022	

Здобувач

Дегтярьова О.А.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

Бойко С.В.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Дегтярєва О.А. «Оцінка податкового навантаження як інструмент управління фінансовим станом підприємства».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2022 рік.

Кваліфікаційна робота присвячена розв’язанню теоретичних, методичних й практичних завдань оцінки податкового навантаження на підприємство.

Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформовано мету, завдання даного дослідження відповідно до мети кваліфікаційної роботи.

У першому розділі висвітлено теоретичні основи визначення податкового навантаження, методи та показники розрахунку податкового навантаження, а також розкриття етапів розвитку оподаткування підприємств.

У другому розділі проведено оцінка фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод» та оцінка рівня податкового навантаження на підприємство.

У третьому розділі обґрунтовано напрямки оптимізації податкових зобов’язань з податку на прибуток, розроблено податковий платіжний календар.

Ключові слова: податкове навантаження, податкове зобов’язання, оподаткування підприємств, податок на прибуток підприємств, податковий календар.

SUMMARY

Dehtiarova O. “Assessment of the tax burden as a tool for managing the financial condition of the enterprise”

Master's work for obtaining Master's degree in specialty 072 –Financial, Banking and Insurance. National University of Food Technologies, Kyiv, 2022.

The master's work is devoted to solving theoretical, methodological and practical problemsQualification work for the master's degree in specialty 072 – Finance, Banking and Insurance. National University of Food Technologies, Kyiv, 2022.

Qualification work is devoted to solving theoretical, methodological and practical tasks of assessing the tax burden on the enterprise.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of sources and appendices.

The introduction substantiates the relevance of the topic and formulates the purpose, objectives of this study in accordance with the purpose of the qualification work.

The first section highlights the theoretical foundations of determining the tax burden, methods and indicators for calculating the tax burden, as well as the disclosure of stages of development of corporate taxation.

In the second section, an assessment of the financial condition of LLC “Yagotynsky butter plant” and an assessment of the level of tax burden on the company.

In the third section the directions of optimization of tax liabilities from the income tax are substantiated, the tax payment calendar is developed

Key words: tax burden, tax liability, corporate taxation, corporate income tax, tax calendar.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО АВАНТАЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Теоретичне визначення податкового навантаження.....	9
1.2. Методи оцінки й показники розрахунку податкового навантаження.....	15
1.3. Розвиток оподаткування підприємств та податкового навантаження в Україні.....	25
Висновки до розділу 1	35
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ОЦІНКА ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	37
2.1. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод».....	37
2.2. Аналіз фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод».....	40
2.3. Оцінка рівня податкового навантаження ТДВ «Яготинський маслозавод».....	56
Висновки до розділу 2.....	67
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ	69
3.1. Напрями оптимізації податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств.....	69
3.2. Розробка податкового платіжного календаря на ТДВ «Яготинський маслозавод».....	82
3.3 Удосконалення оподаткування підприємств в Україні.....	91
Висновки до розділу 3.....	95
ВИСНОВКИ	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	100
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. На сталий фінансовий стан підприємства в умовах ринкової економіки одним із факторів впливу є податкова система. Сукупність усіх податкових платежів на рівні підприємства встановлює рівень податкового навантаження, який визначає і формує умови фінансово–економічного розвитку підприємства, адже податки є складовими собівартості продукції (робіт, послуг), доходів від реалізації та прибутку підприємства від різних видів діяльності. З огляду на те, податкову політику необхідно побудувати так, щоб, з одного боку, забезпечити виконання фіскальної функції податків, а з іншого – стимулювати активність підприємницької діяльності, зростання внутрішніх та зовнішніх інвестицій в економіку, підвищення конкурентоспроможності національних підприємств на міжнародному ринку.

Обсяг податкового навантаження залежить від фінансових можливостей підприємства. Відповідно процес та порядок формування податкового навантаження підприємства залежить від виду діяльності та від завдань управління ним. Саме податки або податкове навантаження займає велике місце серед показників фінансово–господарської діяльності підприємства й впливають на кінцеві фінансові результати підприємства.

Дослідженнями аналізу податкового навантаження та факторів впливу на підприємство займалися такі вітчизняні науковці як: Ю.М. Барулін, В.О. Білостоцька, Ю.Б. Іванов, О.А. Кірова, Ю.М. Кушнірчук, А.М. Соколовська та ін.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення теоретичних основ податкового навантаження підприємства, його оцінка та обґрунтування напрямів оптимізації.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- розкрити сутність поняття податкового навантаження;
- висвітлити методи оцінки та показники розрахунку податкового навантаження;

- окреслити розвиток оподаткування та податкового навантаження в Україні;
- надати характеристику підприємству ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- провести оцінку фінансового стану підприємства;
- надати оцінку рівня податкового навантаження ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- обґрунтувати напрями оптимізації податкових зобов'язань з податку на прибуток;
- розробити податковий календар для підприємства;
- обґрунтувати способи удосконалення оподаткування підприємств в Україні.

Об'єктом дослідження є податкове навантаження підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти оцінки податкового навантаження підприємства як інструменту управління фінансовим станом підприємства.

Методи дослідження. Використовувалися наступні методи дослідження: монографічний – для висвітлення методів оцінки та показників розрахунку податкового навантаження, аналіз і синтез – для розкриття сутності поняття податкового навантаження, узагальнення – для виявлення типових рис і закономірностей розвитку підприємства, аналіз відносних показників – для аналізу фінансового стану підприємства, аналізу складу і структури податкового навантаження, економіко–статистичні – для визначення впливу факторів на податкове навантаження підприємства.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною та методологічною основою проведених досліджень стали наукові концепції та теоретичні розробки провідних вітчизняних учених. Також були опрацьовані та використані законодавчі акти, підручники, посібники, монографії, публікації періодичних та інтернет–видань, фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод».

Апробація результатів дослідження. Окремі положення й практичні результати проведеного дослідження були представлені на Всеукраїнській науково – практичній конференції «Сучасні проблеми бухгалтерського обліку та фінансів» (23–24 листопада 2021 р. м. Київ), за результатами якої було

опубліковано тези доповіді на тему «Податкове навантаження як інструмент управління фінансовим станом підприємства».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичне визначення податкового навантаження

Поняття податкового навантаження утворилось одночасно з найбільш ранніми згадками про податки в історичних джерелах. Починаючи від класиків економічної теорії до сьогодення, розглядається проблема податкового навантаження з метою створення ефективної, стабільної й, як наслідок, конкурентоспроможної податкової системи на підприємстві [11, с. 120].

У наукових працях можна зустріти різні підходи до визначення поняття «податкове навантаження», що ускладнює розуміння цього поняття та призводить до появи різних методів розрахунку показника податкового навантаження. Наприклад, сучасний термінологічний апарат працює з такими поняттями, як податковий тягар, податковий тиск або податкова ставка.

Термін «податкове навантаження» почав вживатися одразу після перших досліджень податку. Одним з перших його використав Уільям Петті. Англійський статистик та економіст досліджував податкове навантаження та приділяв увагу перерозподілу податкового тягаря у своїй роботі «Трактат про податки та збори». Саме у його працях розритий фінансовий аспект податкового тягаря та його вплив на платника. Адам Сміт, шотландський економіст, пов'язуючи податковий тягар з бюджетними доходами, розглядав податкове навантаження [47, с. 101].

Аналіз наукових літературних джерел свідчить про наявність значної кількості наведених понять, а також різних методик розрахунку та визначення впливу податків на фізичних осіб, суб'єктів господарювання та державу.

Перша група вчених–економістів розглядає податкове навантаження на підприємство як частку доходів окремого суб'єкта, що вилучається з його господарського обороту у вигляді податків та зборів, або як загальний обсяг

податкових вилучень. Кількісна характеристика податкового тягара зводиться до одного універсального показника, недоліком якого є недостатня інформативність.

Зокрема, І. А. Майбуров вважає податкове навантаження дуже важливим фіскальним показником податкової системи країни, що відображає сукупний вплив податків на економіку загалом, окремий суб'єкт господарювання або іншого платника і розраховується як частка їхніх доходів, сплачених у формі податків та платежів податкового характеру [29, с.152].

Друга група дослідників визначає податкове навантаження як комплексну характеристику впливу оподаткування на юридичну особу. Кількісно податкове навантаження пропонується вимірювати не одним, а декількома показниками.

До цієї групи економістів належить, зокрема, Є. В. Чипуренко, яка під терміном «податкове навантаження» розуміє узагальнену кількісну та якісну характеристику впливу обов'язкових платежів до бюджетної системи держави на фінансовий стан підприємств – платників податків [54, с.6].

Сутність поняття «податкове навантаження» в науковій літературі формулюють на мікро– та на макрорівні, але окремі науковці виділяють також мезорівень (рис.1.1).

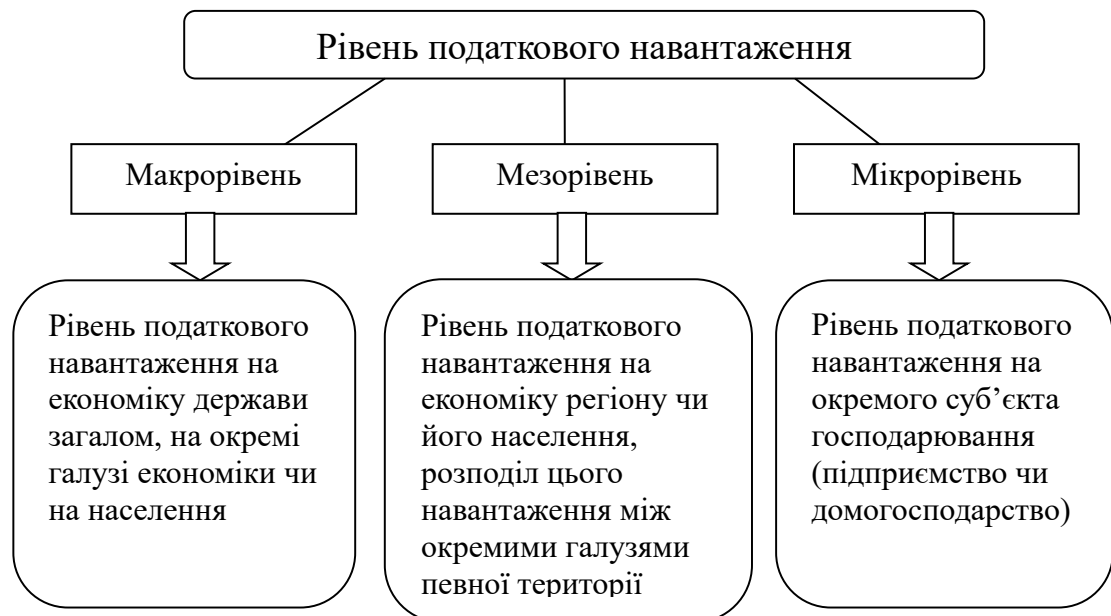

Рис 1.1. Рівні податкового навантаження [28, с. 120]

На макрорівні податкове навантаження дає змогу оцінити ефективність податкової політики на державному рівні, тобто вимірює сукупний вплив податків на джерела їх сплати.

На мікрорівні показник податкового навантаження відображає рівень довіри між органами податкових служб та бізнесом. Мезорівень характеризує податкове навантаження, хоча і не на окрему галузь, однак на певний сегмент бізнесу конкретної території.

Поняття податкового навантаження розглядається в широкому та вузькому розумінні, і часто як тотожне йому вживаються: податковий тягар, податковий тиск, податковий коефіцієнт або загальний рівень оподаткування. Відповідно до цього пропонуються різні підходи до трактування змісту цього поняття та методики його оцінки. Узагальнення до трактування поняття податкове навантаження, розкривається у табл. 1.1 [52, с. 101].

Таблиця 1.1.

Трактування поняття «податкове навантаження» вітчизняними та зарубіжними вченими

Автор	Визначення поняття
1	2
У. Петті	Податкове навантаження – це загальна сума коштів, яка необхідна бути мобілізованою до державної казни у вигляді податків [47, с. 148].
Ф. Юсті	Податкове навантаження – це співвідношення між бюджетом й національним доходом держави [32, с. 284].
Б.А.Райзберг Л.Ш.Лозовський О.Б.Стародубцева	Податковий тягар – 1) міра, ступінь, рівень економічних обмежень, створюваних відрахуванням коштів на сплату податків, відволіканням цих податків від інших можливих напрямів використання; 2) у широкому розумінні слова – тягар, котрий накладається будь-яким платежем [42, с. 265].
Оксфордський фінансовий словник	Податкове навантаження – питома вага всіх податкових платежів за певний період у величині валового доходу, платника податків [34, с.298].
Н.В. Ярова	Податкове навантаження – показник, який найбільшою мірою характеризує взаємодію фіскальної та регулюючої функцій податків, а також ступінь централізації й усупільнення ВВП та його складових, які, з одного боку, містять відбиток суб'єктивних дій уряду, а з другого, – відображає об'єктивні ринкові закономірності, особливості економічної моделі та досягнутий рівень соціального розвитку країни [56, с.7].
С.В. Барулін	Податкове навантаження – фінансове поняття, яке характеризує у відносній формі ту частину вартості виробленого суспільного продукту, що розподіляється і перерозподіляється в дохід держави опосередковано через механізми оподаткування [2, с. 154].

Продовження табл. 1.1

1	2
В.О. Білостоцька	Податкове навантаження – частка створеного продукту, який вилучається на користь держави, шляхом оподаткування [4, с.75].
О.А Кірова.	Абсолютне податкове навантаження – сума всіх фактично перерахованих до бюджету податкових платежів і страхових внесків, а також суми недоїмок й пені на них, (ПДФО при розрахунку не враховується) та відносне податкове навантаження – відношення її абсолютної величини до новоствореної вартості [22, с.27].
Ю.Б.Іванов	На макроекономічному рівні податковий тягар (податковий гніт) – це типовий показник, який характеризує роль податків у житті суспільства й визначається як відношення загальної суми податкових зборів до сукупного національного продукту (або частка податків у ВВП). Для окремого підприємства показник податкового тягаря розраховується як відношення усіх сплачених податків до всіх одержуваних доходів, включаючи грошову оцінку натуральних благ [19, с.18].
А.М. Соколовська І.А.Майбуров	Податкове навантаження (тягар) – це ефекти впливу податків на економіку в цілому й на окремих її платників, пов’язаних з економічними обмеженнями, які виникають у результаті сплати податків і відволікання коштів від інших можливих напрямів їх використання [29, с.334].
Ю.М.Кушнірчук	Податкове навантаження є важливим фіскальним показником, що характеризує сукупний вплив податків на економіку країни загалом або на окремих суб’єктів господарювання, тобто практично є показником ефективності бюджетно–податкової політики [25, с. 161].

Отже, провівши узагальнення до поняття «податкове навантаження», можна викласти, що податкове навантаження – це фінансовий показник, який:

- на макрорівні впливає на економічну ситуацію в державі, показуючи роль податків на бюджетно – податкову політику в країні, з боку підприємства;

- на мезорівні впливає на економічну ситуацію в окремому регіоні (області) та характеризує роль сплачених місцевих податків на загальну податкову політику держави;

- на мікрорівні, характеризує суму усіх сплачених податків та зборів, які зобов’язане перерахувати до державного бюджету та міських бюджетів, тобто це відношення суми сплачених податків до чистого прибутку підприємства.

Податкове навантаження дозволяє оцінити податкову політику для підприємства. Визначення та досягнення ефективного показника податкового навантаження необхідне будь–якому суб’єкту господарювання, оскільки завищене податкове навантаження може стати причиною придушення виробництва, його тінізації, значного зменшення чистого прибутку підприємства тощо.

Податкове навантаження має велике значення для економіки й полягає у тому, що:

- такий показник використовується при порівнянні з відповідним показником інших країн, за результатами якого приймається рішення про проведення певних реформ в оподаткуванні;

- кількісна оцінка податкового навантаження активно використовується державою в дослідженні відповідної політики. При введенні нових податків, зміні їх ставок, внесення змін до податкової пільги держава безперервно проводить моніторинг результатів, вносить зміни, у разі виникнення негативного впливу на економіку уряд повинен реагувати відповідним чином;

- показник податкового навантаження може бути використаний, як індикатор поведінки суб'єктів господарювання, від його величини залежить здатність підприємства розширювати своє виробництво;

- на загальнодержавному рівні податкове навантаження застосовується для соціальної політики держави. Орієнтуючись на його значення, держава рівномірно зможе розподілити його між різними соціальними групами [41, с.9].

З мікроекономічного погляду, тобто окремо взятого підприємства, рівень податкового навантаження є індикатором доцільності ведення бізнесу взагалі і ведення його в легальному полі зокрема [51, с. 178].

І.І. Лукінов зазначає: «В економіці будь-якої країни підприємство не зможе існувати, якщо йому доводиться віддавати у вигляді податків більше половини своїх доходів. З іншого боку, дуже мала частка доходів, сплачена у вигляді податків, не дає підприємству відчуття причетності до формування макроекономічного добробуту в країні. Тому можливість знати і контролювати свій рівень податкового тягаря для будь-якого підприємства – це важливий інструмент у процесі ухвалення фінансових рішень» [28, с. 17].

Податкове навантаження пов'язують з ефектом від впливу податків на економіку країни загалом, або на фінансовий стан підприємства зокрема. Деякі науковці враховують не лише вплив податків на економіку та на окремих платників, а й взаємозв'язок рівня податків з економічними обмеженнями для

платників (підприємств), які виникають в результаті сплати податків й відволікання коштів від інших можливих напрямів їх використання [45, с.12].

На думку Д.С.Чеботарьової, економічний зміст податкового навантаження можна було б визначити як частку підприємницького доходу, яка вилучається державою у суб'єкта підприємництва через систему податків та зборів до бюджетів різного рівня, чи, ступінь впливу системи оподаткування на результати діяльності суб'єктів господарювання [53].

У процесі розрахунку податкового навантаження підприємства першорядне значення має структура. Величина податкового навантаження залежить від фінансових можливостей підприємства. Тому процес та порядок формування податкового навантаження підприємства залежить від виду діяльності та завдань її адміністрування.

Розрізняють реальне й номінальне податкове навантаження. Реальне податкове навантаження розраховується за сумою фактичних надходжень податків і зборів до бюджету та державних позабюджетних фондів соціального призначення [15, с. 59].

Номінальне податкове навантаження за сумою нарахованих відповідно до чинного законодавства податків і зборів. Отже, під час розрахунку номінального податкового навантаження сума фактичних надходжень податків і зборів повинна коригуватися на суми податкової недоїмки (додається до фактичних надходжень) і переплати (віднімається від фактичних надходжень). Різниця між номінальним і реальним податковим навантаженням свідчить про ефективність податкового адміністрування й рівень податкової дисципліни в суспільстві [15, с. 59].

Отже, підсумовуючи теоретичні визначення сутності податкового навантаження можна резюмувати: сума всіх податків та зборів, а також обов'язкових платежів, які підприємство або фізична особа зобов'язана сплатити до різних рівнів бюджету. Загалом податкове навантаження розрізняють за трьома різними рівнями, а саме: макрорівень, тобто на рівні держави; мезорівні – на рівні окремих регіонів; макрорівень – на рівні одного підприємства або домогосподарства. У процесі розрахунку податкового навантаження підприємства

важливе значення має структура. Обсяг податкового навантаження залежить від фінансових можливостей підприємства. Відповідно процес та порядок формування податкового навантаження підприємства залежить від виду діяльності і від завдань управління ним.

1.2. Методи оцінки й показники рохрахунку податкового навантаження

В широкому розумінні більшість науковців розглядають податкове навантаження як загальну суму податків, що сплачуються.

Оптимальним вважається рівень податкового навантаження, що забезпечує вилучення частини доходів суб'єктів господарювання, що не перешкоджає їх розвитку, і в той же час достатній для втручання держави в необхідні економічні процеси. підвищити ефективність народного господарства загалом. Для точної оцінки податкового навантаження неможлива систематизація методів та показників, що враховують чинне законодавство та специфіку діяльності підприємства, а також вплив окремих податкових платежів на фінансово – економічний стан підприємства, діяльність підприємства (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Вплив податків на фінансово–господарську діяльність підприємства [49, с. 121–128]

Податок	Характеристика впливу	Форма впливу
1	2	3
ПДВ	Вибірковий вплив залежно від сфери діяльності, товарів, що реалізуються та фінансової спроможності покупців. Може мати негативний вплив на діяльність підприємства у випадку існування високих ставок, оскільки зростає затримка між сплатою податкового зобов'язання та податкового кредиту.	– глобальне зростання вартості ресурсів та продукції; – лімітування купівельної спроможності споживачів; – обмеження обсягу виготовлення продукції; – велика кількість нереалізованих товарів; – непостійне відволікання оборотних коштів.

Продовження табл. 1.2

1	2	3
Акцизний податок	Непрямий вплив, тому що безпосередньо входить до вартості основної частини продукції підприємства й відшкодовується її покупцями.	<ul style="list-style-type: none"> – глобальне зростання вартості ресурсів та продукції; – лімітування купівельної спроможності споживачів; – обмеження обсягу виготовлення й реалізації продукції; – накопичення нереалізованих товарів; – непостійне відволікання оборотних коштів.
Мито		
Загальнодержавні та місцеві податки	Непрямий вплив, оскільки тягар сплати переноситься на кінцевих споживачів продукції	Зростання обсягу витрат на виробництво, а також кінцевої вартості продукції, зменшення прибутку.
Єдиний соціальний внесок		Збільшення витрат на виробництво й зменшення прибутку, а також збільшення кінцевої вартості продукції.
Податок на прибуток	Допомагає визначити виробничі можливості підприємства, а також політики відтворення та вектори розвитку	Прямий розподіл прибутку та пряма залежність між величиною податків та поточними витратами господарської діяльності.

Основним параметром розрахунку впливу вищеперерахованих податків на функціонування підприємств може виступати прибуток, що є основним джерелом фінансових ресурсів для розвитку виробництва. Таким чином, податок на прибуток вилучається як частина від одержаного фірмою прибутку, тому має значний вплив на господарську діяльність суб'єктів господарювання, оскільки знижує потенційну можливість розширеного відтворення.

Податкові зобов'язання, пов'язані з обов'язковими пенсійними та соціальними страхуванням, також мають відчутний вплив на показники діяльності підприємства. Ці тарифи мають опосередкований вплив на діяльність підприємства, оскільки включаються до собівартості готової продукції та переносяться на ціни для кінцевих споживачів.

Економічним результатом є зменшення платоспроможного попиту покупців, а отже, зниження обсягу виробництва та скорочення сукупного прибутку підприємства [5, с. 3].

В цілому оцінка податкового навантаження на макро- і мікрорівні здійснюється шляхом визначення співвідношення між сумою сплачених податків і зборів до певної бази оподаткування.

Враховуючи різні, а іноді навіть, протилежні кінцеві цілі держави і платників податків, як суб'єктів податкових правовідносин, у світі використовують окремі методики оцінки податкового навантаження на макро– та на макрорівнях, які більш ширше розглянуті в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Основні методики оцінки податкового навантаження на макро– та мікрорівні

Джерело (автор методики)	Порядок розрахунку	Умовні позначення
1	2	3
Податкове навантаження на макрорівні		
Міжнародна методика	$ПН = ФПН / ВВП * 100\%$	ПК – податковий коефіцієнт ФПН – фактичні податкові надходження; ВВП – валовий внутрішній продукт [7, с 26].
Ю.М. Кушнірчук	$ПН = П + В - Тпс;$	ПН – податкове навантаження; П – податкові надходження; В – видатки; Тпс – трансферти на утримання приватного сектору [25, с.163].
Податкове навантаження на мікрорівні		
Державна податкова служба України	$Кнп = ПнП / ВД * 100$	Кнп – коефіцієнт податкового навантаження; ПнП – податок на прибуток підприємств; ВД – валовий дохід [31].
Н.В.Гавриленко	$ПН = ПП + СП + НП$	ПН – податкове навантаження; ПП – податкові платежі, сплачені підприємством; СП – сплачені платежі в позабюджетні фонди; НП – недоїмка по платежам [10, с.13].
О.В.Балашова.	$ПН = (ПП / (СК - ПК)) * 100\%$	ПН – податкове навантаження; ПП – нараховані податкові платежі в бюджет і позабюджетні фонди (без урахування податку на прибуток) СК – сума коштів, отриманих підприємством за звітний період; ПК – позикові кошти у звітному періоді [1, с.918].

Продовження табл. 1.3.

1	2	3
Т.К.Островенко	$ПН=(ЗП/В+ПД)*100\%$	ПН– податкове навантаження; ЗП – загальна сума всіх сплачених податків; В– виручка від реалізації товарів (робіт, послуг); ПД – позареалізаційні доходи [37, с.12].

Кожен з перелічених підходів у табл. 1.3. має свої недоліки:

1) показники податкового навантаження представлені у різних одиницях, хоча рівень податкового навантаження є відносним показником, який слід вимірювати або коефіцієнтна, або у відсотках;

2) методика Ю.М. Кушнірчука враховує лише приватний сектор економіки, не приділяючи належної уваги державному сектору;

3) вітчизняна методика оцінки податкового навантаження на мікрорівні враховує лише податок на прибуток підприємства і не дозволяє оцінити податкове навантаження платника, що використовує спеціальний податковий режим;

4) більшість представлених методик не враховують вплив непрямих податків на фінансовий стан підприємства;

5) не враховані особливості діяльності підприємств різних галузей;

6) рівень податкового навантаження буде суттєво відрізнятися для підприємств різного масштабу;

7) результати представлених методик складно порівняти між собою.

Визначені недоліки обмежують прикладне застосування вищенаведених методів розрахунку податкового навантаження на суб'єктів підприємництва.

Л.І. Новосельська ґрунтуючись на вимогах та рекомендацій фіскальних органів, пропонує оцінювання рівня податкового навантаження окремого платника податку здійснювати за: податком на прибуток і податком на додану вартість; за прямими і непрямими податками в доходах і витратах підприємства.

Такий підхід дає змогу встановити реальне податкове навантаження і здійснити порівняння фактичного рівня податкового навантаження з бажаним та запланованим, зіставлення з фактичним рівнем фіскального навантаження

національної економіки, у межах сектору економіки, лідера ринку або виду економічної діяльності [33, с. 240–243].

Н.В. Ткачук систематизує методи оцінювання податкового навантаження за комплексом відносних показників у розрізі таких груп: загальне податкове навантаження; податкове навантаження з податку на додану вартість; податкове навантаження з податку на доходи фізичних осіб; податкове навантаження з податку на прибуток підприємства. Представлена модель є науково обґрунтованою з позиції встановлення рівня податкового навантаження для коректного впливу держави на суб'єктів національної економіки через механізм податкового регулювання [49, с. 124].

Податкове навантаження за видом економічної діяльності вимірюється як відношення суми податків до валової доданої вартості, створеної певним видом діяльності. Якщо склад чисельника цього показника зазвичай не викликає дискусій (включає ті ж обов'язкові платежі, що і при розрахунку податкового коефіцієнта), то знаменником, крім валової вартості, може бути ще й чиста додана вартість (валова додана вартість зменшується на величину споживання основного капіталу)) (амортизація)).

Перевагою показника, обчисленого на підставі чистої доданої вартості, є те, що в ньому точніше відображено джерело сплати всіх обов'язкових платежів, до яких не повинна належати амортизація, призначена для відновлення спожитого основного капіталу. Перевагою показника, розрахованого на основі валової доданої вартості, є зі ставність з податковим коефіцієнтом, оскільки і ВВП, і ВДВ містять амортизацію [13, с. 41].

Показник податкового навантаження за видами економічної діяльності може використовуватися для оцінювання ступеня рівномірності розподілу податкового навантаження за видами економічної діяльності, а також змін, що відбуваються в податковому навантаженні на конкретну галузь протягом певного часу, тобто для аналізу динаміки навантаження. В іншому контексті використання цього показника навряд чи доцільне.

До групи показників, які дозволяють оцінити податкове навантаження на підприємство, відносяться:

1. Сума податків та зборів обов'язкових платежів, сплачених підприємством:

- а) загальну суму податків;
- б) суми податків за окремі періоди (місяці, квартали, роки), їх динаміку;
- в) суми окремих видів податків;
- г) суми податків за складовими ціни реалізації (податки, які відносять на собівартість продукції, податки з прибутку, акцизи);
- д) суми податків на окремі види продукції, робіт та послуг;
- е) суми податків за окремими видами виробництв;
- є) суми податків за окремими структурними підрозділами підприємства [10, с.17].

2. Структура (частка) податків та окремих їх видів у собівартості продукції, в ціні виробника та в ціні реалізації. Ця структура може формуватися як для загального обсягу виробництва чи реалізації, так і для обсягу за окремими видами продукції, робіт та послуг. За допомогою цього показника можна визначити податкомісткість ціни продукції, проаналізувати її за окремими видами продукції, залежно від затрачених на її виробництво матеріалів, сировини, а також їх податкомісткості.

3. Коефіцієнт податкомісткості реалізованої продукції розраховується відношенням суми податкових платежів підприємства за певний період, грн. на обсяг реалізації продукції за цей період, грн [1, с. 920].

4. Коефіцієнт оподаткування доходів розраховується відношенням суми податків, що їх включають до ціни продукції і сплачують з доходів підприємства за певний період, грн. до сума валового доходу підприємства за цей період, грн.

5. Коефіцієнт оподаткування витрат розраховується відношенням суми податків, що їх відносять на витрати виробництва (обігу), тобто зараховують до собівартості продукції (товарів, робіт чи послуг) за певний період, грн. до суми витрат виробництва чи обігу підприємства за цей період, грн. Коефіцієнт

оподаткування витрат дає змогу оцінити яка частина витрат підприємств формується з податкових платежів, а саме: з земельного податку, платежів до соціальних фондів, податку з власників транспортних засобів, комунального податку [45, с. 4].

6. Коефіцієнт оподаткування прибутку визначаємо як відношення податків що їх сплачують з прибутку за певний період, грн. до балансового прибутку підприємства за цей період, грн. Цей коефіцієнт доцільно розраховувати при оподаткуванні прибутку за різними ставками або ж коли підприємство користується будь-якими пільгами при оподаткуванні прибутку [1, с. 921].

Можна сказати, що податкове навантаження – це ніщо інше, як частина прибутку фізичних і юридичних осіб, яка перерозподіляється через державний бюджет.

У широкому розумінні податковий тягар – це загальна сума податків, що сплачуються, вартісний вираз усієї сукупності податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів, які повинна сплачувати юридична чи фізична особа згідно з чинним податковим законодавством країни [45, с. 4].

Важливість вивчення динаміки податкового навантаження на великих платників податків України обумовлюється тим, що окрім високого фінансового потенціалу та відповідних ризиків невиконання податкового обов'язку їм притаманна соціально-економічна значимість, яка проявляється у впливі на прикладні аспекти елементарних економічних законів попиту і пропозиції, а також на формування податкової та економічної політики держави загалом.

Оптимізація економічних процесів у розрізі підприємства відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні ефективної управлінської структури суб'єкта господарювання в контексті українського економічного середовища.

Податковий аспект діяльності підприємств є одним із найбільш відповідальних у межах менеджменту організацій, оскільки податкові надходження формують бюджет країни, а своєчасність та системність їх сплати свідчить про фінансове здоров'я суб'єктів-платників [45, с. 8].

Занадто велике податкове навантаження є негативним фактором податкової політики, яка не дає нормально функціонувати підприємствам.

Надмірно низький рівень податкового навантаження – це недоодержання податкових платежів, які не дають змогу державі повною мірою виконувати свої функції. Проте його можна компенсувати за рахунок збільшення кількості платників, розширення бази оподаткування та отримання коштів від податку на нерухомість [45, с. 8].

Показник податкового навантаження на рівні відокремленого підприємства має одну із найголовніших ролей в економіці підприємства з таких причин:

– показник податкового навантаження застосовується податковими органами для протидії ухиленню від оподаткування та застосування схем мінімізації сплати податків, запобігання та виявлення інших правопорушень які належать до компетенції податкових органів;

– є основним інструментом системи управління оподаткуванням конкретного підприємства в контексті податкового менеджменту, планування й оптимізації.

Зниження податкового навантаження на платника звільнить фінансові ресурси, які він зможе використати у виробничих процесах, забезпечить збільшення інвестиційних коштів та підвищить ділову активність підприємства, що сприятиме зростанню обсягів податкових надходжень до бюджетів. Крім цього, оптимізація податкового навантаження сприятиме зростанню реальних доходів населення, що призведе до економічного зростання в країні [23, с.19].

Таким чином, для визначення податкового тиску разом з абсолютними показниками розраховуються показники відносного податкового навантаження, що містять аналіз структури загального податкового навантаження на підприємство, аналіз коефіцієнтів податкового навантаження з податку на прибуток, аналіз коефіцієнтів податкового навантаження з податку на додану вартість.

Існуючі в практиці показники визначення рівня податкового навантаження наведено в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Загальні показники оцінки податкового навантаження на підприємстві [48, с. 81–84]

Показники	Розрахунок	Економічний зміст
1	2	3
Загальне податкове навантаження		
Рівень ефективності оподаткування	$ЕСП = П_{заг} / БП$	Визначає відношення загального обсягу податкових відрахувань до бази оподаткування
Рівень податкомісткості реалізованої продукції	$КВР = П_{заг} / ВР$	Показує питому вагу загальних податкових платежів, які здійснює підприємство в бюджет, у сумі виручки від реалізації
Рівень податкового навантаження доходів від реалізації продукції	$ПНД = П_{заг} / Д$	З'ясовує частку всіх податків і зборів у доходах від реалізації продукції суб'єкта господарювання
Рівень податкового навантаження витрат	$ПНв = П_{заг} / В$	Частка всіх податків і зборів у витратах суб'єкта господарювання
Рівень податкового навантаження прибутку	$ПНп = П_{заг} / П$	Частка всіх податків і зборів у прибутку суб'єкта господарювання
Дохід на 1 грн. сплачених податків	$Дп = Д / П_{заг}$	Показник, обернений до коефіцієнта податкового навантаження доходів
Податкове навантаження з податку на додану вартість (ПДВ)		
Коефіцієнт податкового навантаження доходів від реалізації продукції із ПДВ	$ПНДПДВ = (ПЗ - ПК) / ВР$	Частка ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету у виборі від реалізації продукції
Коефіцієнт податкового навантаження витрат із ПДВ	$ПНДПДВ = (ПЗ - ПК) / В$	Частка ПДВ, яка підлягає сплаті до Бюджету, в загальній сумі витрат
Коефіцієнт податкового навантаження прибутку із ПДВ	$ПНДПДВ = (ПЗ - ПК) / П$	Частка ПДВ, що підлягає сплаті до Бюджету, в загальній сумі прибутку
Податкове навантаження з податку на прибуток (ПнП)		
Коефіцієнт податкового навантаження доходів від реалізації продукції із ПнП	$ПНДПнП = ПнП / Д$	Частка підрахованого податку на прибуток підприємств у доходах від реалізації продукції суб'єкта господарювання
Коефіцієнт податкового навантаження витрат із ПнП	$ПНДПнП = ПнП / В$	Частка нарахованого податку на прибуток підприємств у витратах суб'єкта господарювання
Коефіцієнт податкового навантаження прибутку із ПнП	$ПНДПнП = ПнП / П$	Рівень оподаткування прибутку суб'єкта господарювання

Обчислення наведених показників є способом визначення привабливості того або іншого варіанту оподаткування чи податкової схеми. Ці показники можна брати до уваги під час аналізу результатів господарської роботи суб'єктів економічної діяльності або у процесі прогнозування й оптимізації процесів роботи з податковими зобов'язаннями. Крім того, під час якісного менеджменту на підприємстві такі показники можуть сприяти прийняттю стратегічних управлінських рішень, за допомогою яких підприємство буде перебувати у постійному досконаленні за мінливих економічних циклів [48, с. 83].

Розглядаючи методики визначення податкового навантаження на мікрорівні, визначено, що вони базуються на двох основних підходах: принципі отриманих благ (вигід) та принципі платоспроможності. Перший підхід передбачає два прийоми розподілу податкового навантаження. За одним з них, суб'єкти господарювання мають купувати державні суспільні послуги таким же чином, як і звичайні товари та послуги на ринку. Відповідно, воно повинно розподілятися серед різноманітних суб'єктів залежно від обсягу споживаних ними благ [50, с. 122].

На ефективну ставку податку на прибуток впливає відстрочений податок, що формується з показників відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань, які присутні в бухгалтерському балансі і, відповідно, впливають на порядок розрахунку різних коефіцієнтів фінансового стану. Вочевидь, що рух відкладених податкових активів відноситься до інвестиційної діяльності підприємства, оскільки пов'язаний з надходженням і вибуттям необоротних активів, а рух відкладених податкових зобов'язань відноситься до фінансової діяльності підприємства, оскільки призводить до змін розміру й складу власного та позикового капіталів підприємства [48, с. 84].

Проте на практиці важко встановити пряму еквівалентну залежність між величиною сплачених конкретною особою податкових платежів і обсягом отриманих нею суспільних благ та вигід. В таких ситуаціях необхідно застосовувати принцип рівного (пропорційного) розподілу податкового навантаження між суб'єктами, сферами та галузями економіки [50, с. 7].

Отже, проведені дослідження дали підставу теоретично встановити сукупність найбільш визнаних і активно використовуваних показники оцінювання податкового навантаження, такі як: загальне податкове навантаження на підприємстві, податкове навантаження з податку на прибуток підприємства, податкове навантаження з податку на додану вартість, а також провести факторний аналіз, для виявлення об'єктивно існуючих факторів, які впливають на податкове навантаження підприємства. Розрахунок показників є способом визначення привабливості того чи іншого різновиду оподаткування або податкової схеми. Ці показники можна брати до уваги як під час аналізу результатів господарської роботи суб'єктів економічної діяльності, так і у процесі прогнозування й оптимізації процесів роботи з податковими зобов'язаннями.

1.3. Розвиток оподаткування підприємств та податкового навантаження в Україні

Податкова система України почала формуватися одразу ж після проголошення незалежної держави у 1991 році до проголошення Акту про незалежність і кілька місяців потому у сфері оподаткування чинними були нормативні акти колишнього СРСР, зокрема Закон Української РСР (на той час) «Про систему оподаткування» від 25 червня 1991 року [58, с.378].

Згаданий Закон був досить недосконалим як за структурою, так і за змістом, але ним фактично було проголошено нову національну систему оподаткування і основні принципи податкового регулювання. У зв'язку з цим у грудні 1991 року та в 1992 році з'являються нові види податків: податок на доходи підприємств, на додану вартість, акцизний збір.

Ці важелі визначали специфіку податкової системи України. Оподаткування доходів підприємств і організацій проводилося по ставці 18 %, механізм податку на додану вартість передбачав максимальну ставку 20 % до оподаткованого обороту [58, с.381].

З проголошенням незалежності України була створена система оподаткування, яка складається із загальнодержавних та місцевих податків, зборів, інших обов'язкових платежів. Саме тоді була створена державна податкова служба України, в складі якої функціонує податкова міліція, на яку покладене головне завдання – боротьба з податковою злочинністю.

Саме тому наприкінці 1992 – на початку 1993 року відбулися великі дискусії щодо перспектив подальшого розвитку податкової системи. Сформувався три основні концепції [58, с.383].

Перша концепція відображала позицію Верховної Ради. В її основу покладено оподаткування обсягів реалізації за звітний період, за які отримано плату. Передбачалася диференціація ставок залежно від сфери та виду діяльності.

Друга концепція відображала позицію Головної державної податкової інспекції, Міністерства фінансів і Міністерства економіки. Передбачалися такі заходи: запровадження податку на прибуток із застосуванням єдиної ставки розміром 30–35 відсотків, встановлення пільг при інвестуванні коштів; зменшення ставки ПДВ на 20 відсотків та скасування пільг щодо нього; чітке розмежування загальнодержавних і місцевих податків; оподаткування фізичних осіб виходячи з річного сукупного доходу.

Третя концепція була запропонована Українською спілкою підприємців і промисловців. Вона була аналогічною попередній, але передбачала забезпечення пріоритетності товаровиробникам. Наприкінці 1992 року в Україні почалися зміни в системі оподаткування через декрети Кабінету Міністрів. Вони відбувалися згідно із другою концепцією [58, с. 410].

Становлення вітчизняної податкової системи відбулося в умовах глибокої економічної кризи, перехідної і недосконалої кредитно–грошової системи та політичної нестабільності.

Таким чином, в умовах економічної і політичної кризи, разом із виникненням держави України, здобуття нею суверенітету відбувався процес становлення вітчизняної податкової системи, який триває до цього часу [12, с. 213].

Більш детальну хронологію становлення та реформування податкової політики України розглянута в додатку А.

Проаналізовані основні етапи становлення податкової системи України свідчать про те, що її формування відбувались еволюційним шляхом. В основу розвитку системи закладені засади пошуку оптимальних форм та методів оподаткування. На жаль, на протязі всього етапу становлення податкова система не відрізнялась стабільністю [12, с. 214].

Поточними проблемами реалізації податкової політики в Україні залишаються складність і суперечливість податкового законодавства, запровадження численних змін до податкового законодавства, надмірне податкове навантаження платників податків, скорочення ділової активності суб'єктів господарювання, численні конфлікти між контролюючими органами у сфері оподаткування та платниками податків, значна тінізація економіки тощо.

Відповідно до Податкового кодексу України податки та збори можна розмежувати як загальнодержавні та місцеві [39].

Більш детальну характеристику загальнодержавних податків та зборів описано в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Характеристика загальнодержавних податків та зборів в Україні [39]

Назва податку	Платники податку	Об'єкт оподаткування	Ставка оподаткування
1	2	3	4
Податок на прибуток підприємств	Юридичні особи, які провадять господарську діяльність на території України і за її межами	Прибуток який розраховується шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності, на різниці, як виникають відповідно до Податкового кодексу України	Базова ставка – 18%. 3 % – за договорами страхування. 0,4,5,6,12,15,18,20%– для нерезидентів України. 10 % – від доходу, отриманого від азартних ігор. 18% – від доходу букмекерської діяльності .

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4
Податок на додану вартість	Будь-яка особа, яка провадить або планує провадити господарську діяльність і реєструється за своїм добровільним рішенням як платник податку, будь-яка особа, що ввозить товари на митну територію України	Операції платників податку з постачання товарів та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України	20% – базова ставка 0% 7% – на лікарські засоби. 14% – по операціях з постачання сільськогосподарської продукції
Податок на доходи фізичних осіб	Фізична особа – резидент, що отримує доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи, податкові агенти	Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід, доходи з джерела їх походження в Україні, які оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання), іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з інших джерел	5% – для доходів у вигляді дивідендів по акціям. 18% – базова ставка.
Акцизний податок	Особа, постійне представництво, які виробляють підакцизні товари (продукцію) на митній території України; які ввозять підакцизні товари (продукцію) на митну територію України.	Вартість реалізованого товару (продукції), виробленого на митній території України, за встановленими виробником максимальними роздрібними цінами з врахуванням податку на додану вартість й акцизного податку. Вартість товарів, що ввозяться на митну територію України.	Розраховується відповідно до виду товару та обсягу реалізації
Екологічний податок	Суб'єкти господарювання, юридичні особи, які не провадять господарську діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, під час провадження діяльності яких на території України здійснюються викиди забруднюючих речовин	Обсяги та види забруднюючих речовин	Розраховується відповідно до видів забруднюючих речовин, фактичного обсягу та коригуючих коефіцієнтів

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4
Рентна плата	Платниками є особи, які є видобувачами або користувачами корисних копалин, вод, радіочастотними ресурсами, лісовими ресурсами та транспортування нафти і нафтопродуктів на території України	Обсяг видобувної або використаних корисних копалин, вод, радіочастотними ресурсами, лісовими ресурсами та транспортування нафти і нафтопродуктів на території України	Розраховується відповідно до видів та обсягу використаних корисних копалин, вод, радіочастотними ресурсами, лісовими ресурсами та транспортування нафти і нафтопродуктів
Мито	Особа, що ввозить товари на митну територію України чи вивозить товари з митної території України, або особа, на адресу якої надходять товари, що пересилаються у міжнародних поштових відправленнях	Товари, які ввозяться на митну територію України чи вивозяться за межі митної території підприємствами	Розраховується за трьома видами ставок: адвалорна, специфічна та комбінована відповідно до групи товару та обсягу

До загальнодержавних податків належать відрахування, обов'язкові до сплати на всій території України. Ставки оподаткування на загальнодержавні податки встановлені в Податковому кодексі України і є незмінними. Ці податки можуть формувати дохідну частину як державного бюджету, так і частину місцевих бюджетів.

Місцеві податки є обов'язковими до сплати за встановленими ставками на певній території та діють локально, тобто на територіях сільської, селищної, міської ради чи ради об'єднаної територіальної громади, що створена згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

Ставки оподаткування за місцевими податками та зборами можуть коливатись від граничних норм вказаних в Податковому кодексі України та надходять виключно до місцевих бюджетів сільських, селищних, міських рад або рад об'єднаних територіальних громад, які створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

Більш детальну характеристику місцевих податків та зборів описано в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Характеристика місцевих податків та зборів в Україні [39]

Назва податку	Платники податку	Об'єкт оподаткування	Ставка оподаткування
1	2	3	4
Місцеві податки			
Податок на майно :	Фізичні та юридичні особи, у тому числі нерезиденти які є власниками об'єктів житлової або нежитлової нерухомості. Якщо майно поділено платником податку є кожна з цих осіб за належну їй частку	Об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, у тому числі його частка, загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його часток.	1,5 % від розміру мінімальної заробітної плати, за 1 кв.м.
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки			
Транспортний податок	Платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, у тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі	Транспортний засіб з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) й середньоринкової вартості яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати	25 000 грн. за кожен легковий автомобіль
Податок на землю	Власники земельних ділянок, земельних часток (паїв); землекористувачі, яким відповідно до закону надані у користування земельні ділянки державної та комунальної власності на правах постійного користування; платники орендної плати – землекористувачі (орендарі) земельних ділянок державної та комунальної власності на умовах оренди.	Земельні ділянки, які перебувають у власності; земельні частки (паї), які перебувають у власності; земельні ділянки державної та комунальної власності, які перебувають у володінні на праві постійного користування; об'єкти оподаткування орендною платою – земельні ділянки державної та комунальної власності, надані в користування на умовах оренди.	не більше 3% від нормативної грошової оцінки земельної ділянки фіз. особи; для земель загального користування – не більше 1 % ; не менше 0,3 % для сільськогосподарських угідь; для лісових земель – не більше 0,1 %.

Продовження табл. 1.6

1	2	3	4
Єдиний податок	Фізичні, юридичні особи – підприємці, які відносяться до 1–4 груп платників податків спрощеної системи оподаткування	Для 1–3 груп прибуток, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі; матеріальній або нематеріальній формі. Для 4 групи нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських, з урахуванням коефіцієнта індексації	Для 1–ої групи – не більше 10% від розміру прожиткового мінімуму; для 2–ої групи – не більше 20% від мінімальної заробітної плати; для 3–ої групи – 3% – з урахуванням ПДВ, 5% – без урахування ПДВ; Для платників єдиного податку четвертої групи розмір ставок податку з одного гектара сільськогосподарських угідь або земель водного фонду залежить від категорії (типу) земель.
Місцеві збори			
Збір за місця для паркування транспортних засобів	Юридичні особи або фізичні особи – підприємці, які згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради організують та провадять діяльність паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках.	Земельна ділянка, яка згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради спеціально відведена для забезпечення паркування транспортних засобів на дорогах загального користування, тротуарах чи інших місцях	0,075 % від мінімальної заробітної плати, за кожен день провадження діяльності
Туристичний збір	Громадяни України, іноземці, які прибувають на територію адміністративно–територіальної одиниці, та тимчасово розміщуються у місцях проживання	Вартість усього періоду проживання, за вирахуванням податку на додану вартість.	0,5% – для внутрішнього туризму; 5% – для в'їзного туризму для однієї особи за одну добу тимчасового розміщення

Місцеві органи самоврядування по кожному платежу розробляють і затверджують положення, яким визначається порядок сплати і перерахування до

місцевого бюджету податків, зборів (обов'язкових платежів). Сплачені місцеві податки і збори мають бути спрямовані насамперед на забезпечення фінансової бази місцевого самоврядування, що є однією з найважливіших умов ефективної діяльності територіальних громад та утворених ними органів місцевого самоврядування. Наповнення сільських, селищних, міських бюджетів через зростання ролі місцевих податків і зборів має бути пріоритетним.

Таким чином, удосконалення системи місцевих податків і зборів, зростання їхньої фіскальної ролі як фундаментального напрямку зміцнення місцевих бюджетів сприятиме підвищенню ефективності регіональної фіскальної політики, стимулюватиме соціально–економічний розвиток регіонів України [21, с. 64].

Податки впливають на економіку через дохід кінцевого використання економічних агентів та зміну відносних цін залежно від системи оподаткування, вплив податкової політики на макроекономічні змінні може проявлятися по–різному.

Якісна характеристика податкового навантаження проявляється у його визначенні як показнику, який вказує на ефект від впливу податків і прирівняних до них платежів на соціально–економічне становище в країні, тобто розраховує рівень ефективності втручання держави через податкову систему.

Кількісна сторона податкового навантаження проявляється в тому, що завдяки ньому можна визначити рівень розподілу й перерозподілу ВВП в країні через податкові важелі. У цілому, податкове навантаження може розраховуватися різними методами, а саме: через визначення податкових коефіцієнтів, номінальних податкових ставок та з використанням середніх ефективних податкових ставок [12, с. 216].

Відповідно до методи оцінки податкового навантаження на макро– та мікрорівні можна визначити податкове навантаження в Україні.

За першим методом відповідно до міжнародного розрахунку, податкове навантаження визначається, як відношення фактичних податкових надходжень до валового внутрішнього продукту країни та виражається у відсотках.

Більш детальний аналіз податкового навантаження за міжнародною методикою наведений в табл. 1.7 та розрахований за даними звітності Державної казначейської служби України.

Таблиця 1.7

Рівень податкового навантаження в Україні за 2007–2020 роки

Рік	Фактичні податкові надходження, млрд. грн.	Валовий внутрішній продукт, млрд. грн.	Рівень податкового навантаження, %
1	2	3	4
2007	161,26	720,73	22,37
2008	227,16	948,06	23,96
2009	208,1	913,34	22,78
2010	234,45	1082,56	21,66
2011	334,69	1316,60	25,42
2012	360,57	1408,88	25,59
2013	353,97	1454,93	24,33
2014	367,51	1566,72	23,46
2015	507,64	1979,45	25,65
2016	650,78	2383,18	27,31
2017	828,16	2982,92	27,76
2018	986,349	3558,70	27,72
2019	1070,32	3974,56	26,93
2020	1136,69	4194,10	27,10

Проаналізувавши табл. 1.8. про визначення рівня податкового навантаження в Україні за 2007–2020 роки за міжнародною методикою можна зробити висновок, що протягом 2007–2020 роки податкове навантаження на економіку в Україні зросло з 22,37% до 27,10 %. Істотне підвищення податкового коефіцієнта в Україні (на 4,73 в. п.) могло відбутися під впливом різних факторів: зростання податкових ставок, часткового виведення доходів і операцій з «тіні», посилення тиску з боку податкових органів на сумлінних платників податків, з метою їх примусу до сплати податків наперед. Внесок кожного з цих факторів у зростання податкового навантаження був неоднаковим у різні роки.

За наступним методом з табл. 1.4. є метод Ю.М. Кушнірчука, який визначається як сума фактичних податкових надходжень та видатків бюджету, з відніманням трансфертів на утримання приватного сектору, виражається у вартісному вимірі. Проте в цьому методі є недолік, метод розраховує лише

приватний сектор економіки. Більш детальний аналіз податкового навантаження за методикою Ю.М. Кушнірчука наведений в табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Рівень податкового навантаження в Україні за 2007–2020 роки

Рік	Фактичні податкові надходження, млрд. грн.	Видатки бюджету млрд. грн.	Трансферти на утримання приватного сектору, млрд. грн.	Рівень податкового навантаження, млрд. грн.
1	2	3	4	5
2007	161,26	226,05	39,49	347,82
2008	227,16	309,20	51,85	484,51
2009	208,10	307,40	35,56	479,94
2010	234,45	377,84	41,15	571,14
2011	334,69	333,46	45,48	622,67
2012	360,57	492,46	35,13	817,90
2013	353,97	505,84	41,51	818,30
2014	367,51	523,13	42,57	848,07
2015	507,64	679,87	36,35	1 151,16
2016	650,78	835,83	43,91	1 442,70
2017	828,16	1 056,97	82,77	1 802,36
2018	986,35	1 250,19	107,37	2 129,17
2019	1 070,32	1 372,35	144,92	2 297,75
2020	1 136,69	1 595,40	215,26	2 516,83

Проаналізувавши табл. 1.9. про визначення рівня податкового навантаження в Україні за 2007–2020 роки можна зробити висновок, що протягом 2007–2020 роки. податкове навантаження на економіку в Україні зросло з 347,82 млрд. грн. до 2516,83 млрд. грн. Істотне підвищення податкового коефіцієнта в Україні (на 2169,01 млрд. грн.) могло відбутися під впливом різних факторів: зростання податкових ставок, зростання фактичних податкових надходжень до бюджету, видатки з бюджету та збільшення трансфертів на отримання приватного сектору. Внесок кожного з цих факторів у зростання податкового навантаження був неоднаковим у різні роки.

Отже, проаналізовані основні етапи становлення податкової системи України свідчать про те, що її формування відбувались еволюційним шляхом. В основу розвитку системи закладені засади пошуку оптимальних форм та методів оподаткування. Були розглянуті податки та збори на загальнодержавному рівні та

місцевому, а також визначені платники податків, об'єкт оподаткування та ставку, за якої вираховується податок. Ставки оподаткування на загальнодержавних податків встановлюється на рівні всієї країни вищими органами та формують бюджет країни. Ставки по місцевим податкам та зборам встановлюють місцеві органи влади та мають бути спрямовані насамперед на забезпечення фінансової бази місцевого самоврядування.

Отже, рівень податкового навантаження на економіку України за 2007–2020 роки зріс з 22,37% до 27,10 %. На це вплинуло введення нових податків, змін податкових ставок, зростання фактичних податкових надходжень.

Висновок до розділу 1

Проведені у першому розділі роботи дослідження дають змогу зробити наступні висновки:

1. Податкове навантаження – це загальна сума коштів, яка повинна бути перерахована до різних рівнів бюджетів країни від фізичних або юридичних осіб. Податкове навантаження розглядається на трьох різних рівнях: макрорівень, мезорівень та мікрорівень. Податкове навантаження дозволяє оцінити податкову політику для підприємства. Величина податкового навантаження на підприємстві залежить від фінансового результату до оподаткування. Податкове навантаження дозволяє оцінити податкову політику для підприємства.

2. Встановлено сукупність найбільш визнаних і активно використовуваних показники оцінювання податкового навантаження, такі як: загальне податкове навантаження на підприємстві, податкове навантаження з податку на прибуток підприємства, податкове навантаження з податку на додану вартість, а також провести факторний аналіз, для виявлення об'єктивно існуючих факторів, які впливають на податкове навантаження підприємства. Зниження податкового навантаження на підприємство звільнить його фінансові ресурси, які він зможе

використати у виробничих процесах, забезпечити збільшення інвестиційних коштів та підвищити свою ділову активність.

3. Податкова система України почала формуватися одразу ж після проголошення незалежної держави у 1991 році. З проголошенням незалежності України була створена система оподаткування, яка складається із загальнодержавних та місцевих податків, зборів, інших обов'язкових платежів. Наведено характеристику загальнодержавних податків: податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, акцизний податок, екологічний податок, рентна плата, мито. До місцевих податків та зборів належить податок на майно (податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок, податок на землю), єдиний податок, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір. Визначено платників податків, об'єкт оподаткування та ставку оподаткування.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ОЦІНКА ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Загальна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод»

ПАТ «Яготинський маслозавод» було засновано в 1956 році. У 2006 році Публічне акціонерне товариство «Молочний альянс» викупило 99 % акцій Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод», 17.04.2018 року за рішенням засновників ПАТ «Яготинський маслозавод» було припинено. правонаступником ПАТ «Яготинський маслозавод» стало Товариство додаткової відповідальності «Яготинський маслозавод» [20,56].

Підприємство увійшло до «Молочного Альянсу» – це група компаній, яка поєднує в собі потужні підприємства з переробки молока і популярні молочні та сирні бренди.

Характеристика кількості робітників:

–середньооблікова кількість штатних працівників облікового складу – 1047 чоловік;

–середньооблікова кількість позаштатних працівників та осіб, що працюють за сумісництвом – 44;

–середньооблікова кількість працівників, що працюють на умовах неповного робочого часу – 2.

Фонд оплати праці – 2426782,8 грн. Фонд оплати праці загально цехових працівників визначено на рівні 808927,6 грн. Фонд основної та додаткової заробітної праці виробничих працівників склало 1796281,6 грн. Основними видами діяльності є виробництво молочних продуктів і роздрібна торгівля [46].

ТДВ «Яготинський маслозавод» виробляє 70 видів молочної продукції, забезпечує населення Яготинського району та доставляє свою продукцію по всій країні. Під ТМ «Яготинське» виробляють: масло, молоко, сметану, кефір,

ряжанку, термостатну молочну продукцію, м'які й кисломолочні сири, йогурти, ноу-хау підприємства – питну закваску з наповнювачами або без них, а також новинки: функціональний кисломолочний продукт Геролакт, Какао на молоці, Велике молоко та кефір [55].

В цеху кисломолочної продукції була проведена реконструкція технологічних ліній із вводом в експлуатацію 17 ємностей загальним об'ємом 92 м³ для приготування різних видів кисломолочної продукції, двох установок для пастеризації та охолодження з виробничою потужністю 10 000 та 5 000 літрів на годину. Обладнання працює в автоматичному і напівавтоматичному режимі, забезпечує також приготування йогурту, ряжанки, кефіру, пряженого та пастеризованого молока [55].

У 2012 році група підприємств «Молочний альянс» ввела на ринок торговельну марку дитячого молочного харчування «Яготинське для дітей».

Для виробництва молочних продуктів під знаком «Яготинське для дітей» використовується лише натуральне молоко найвищої якості та натуральні фруктові, овочеві й ягідні наповнювачі [55].

ТДВ «Яготинський маслозавод» випускає 36 видів молочної продукції під торговим знаком «Яготинське для дітей».

На виробництві дитячого харчування завод «Яготинське для дітей» дотримується українських і міжнародних стандартів якості та використовує сучасні технологічні досягнення, для виготовлення найбільш корисної та смачної молочної продукції з натурального коров'ячого молока [55].

Керівним органом товариства є Загальні Збори. Усі структурні підрозділи підпорядковані Правлінню Товариства на чолі Голови Правління, яке підпорядковане Наглядовій Раді. Будь-які пропозиції, які стосуються реорганізації з боку третіх осіб не поступали [46].

Підприємство повністю вдосконалило всі цехи, завод має ремонтний, енергетичний та транспортний цехи. Робота основних та допоміжних цехів сприятлива, продукція виробляється безперервно та вчасно на високій якості.

На ТДВ «Яготинський маслозавод» з метою покращення якості продукції встановлено сучасне високотехнологічне обладнання, без будь-якого безпосереднього втручання людини у виробничий процес, починаючи від забору сировини, до фасування готової продукції. Це може гарантувати якість та безпеку продуктів.

ТДВ «Яготинський маслозавод», як і інші учасники АТ «Молочний альянс», чітко дотримується філософії підприємства: «Ми піклуємося про здоров'я українського народу, випускаючи для маленьких українців натуральні якісні молочні продукти за доступними цінами» [20].

Варто відмітити, що ТДВ «Яготинський маслозавод» серед підприємств молочної промисловості, які регулярно оприлюднюють фінансову звітність, підприємство є одним із лідерів ринку (частка якого складає 50 %) і в цілому відображає тенденції розвитку підприємств молочної галузі України [55].

З моменту заснування підприємства продукція Яготинського маслозаводу оцінюється на високому загальнодержавному рівні, має багато нагород.

У 2015 році ТДВ «Яготинський маслозавод» отримало за власну продукцію Сертифікати Халяль, а після отримує щорічно.

За 2020 рік реалізовано продукції, товарів, послуг на суму 3 166 323 тис. грн., за 2019 рік 3 160 485 тис. грн. У порівнянні з 2019 роком сума реалізованої продукції збільшилась на 0,2% [20].

За звітній період 2020 року підприємство було забезпечено молочною сировиною, пакувальними матеріалами та компонентами, технологічним обладнанням і іншими необхідними ресурсами для безперебійного виробництва. За 2020 рік втілювання плану виробництва можна оцінити оцінкою «задовільно» [20].

Отже, ТДВ «Яготинський маслозавод» входить до складу АТ «Молочний альянс». Підприємство забезпечено сировиною, матеріалами для пакування, технологічним обладнанням й іншими необхідними ресурсами для виробництва продукції.

Вищим керівним органом товариства є Загальні Збори. Всі структурні підрозділи підпорядковані Правлінню Товариства на чолі Голови Правління, яке натомість підпорядковане Наглядовій Раді.

2.2. Аналіз фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод»

До оцінки фінансового стану підприємства входять: аналіз фінансових результатів; показники ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості [3, с.154].

Основною метою оцінки фінансових результатів діяльності підприємства є отримання невеликого числа найбільш інформативних параметрів, які дають об'єктивну та точну картину фінансового стану підприємства, його прибутків і збитків, змін в структурі активів і пасивів, у розрахунках з кредиторами та дебіторами. Фінансовий результат (прибуток чи збиток) характеризує всі сторони фінансово–господарської діяльності підприємства.

Фінансовий результат у вигляді прибутку виступає головною метою діяльності підприємства на ринку та одним з основних показників, які визначають ефективність його діяльності.

Процес формування фінансових результатів спрямований на те, аби досягти потрібного їх розміру, реалізувати всі резерви, за рахунок фінансової, операційної, а також інвестиційної діяльності [3, с.156].

Стійкість фінансового стану підприємства в значній мірі може залежити від доцільності та правильності вкладення фінансових ресурсів в активи, які є динамічними за своєю природою.

Показники фінансових результатів відображаються в формі 2 «Звіт про фінансові результати» (розділ I «Фінансові результати»).

Аналіз фінансових результатів підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» приведений у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Аналіз фінансового результату ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2017–2020 роки**

Назва показника	Період, тис. грн				Абсолютне відх., тис. грн (+/-)				Відносне відх.,%			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2706103	3201672	3495741	3166323	495569	294069	329418	460220	18,31	9,18	9,42	17,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2052854	2342351	2566752	2657868	289497	224401	91116	605014	14,10	9,58	3,54	29,47
Валовий: прибуток	653249	859321	928989	508455	206072	69668	420534	144794	31,54	8,10	45,26	22,16
Інші операційні доходи	3220	5034	5869	3332	1814	835	2537	112	56,33	16,58	43,22	3,47
Адміністративні витрати	22668	26531	33139	33076	3863	6608	63	10408	17,04	24,90	0,19	45,91
Витрати на збут	363425	446501	581379	239378	83076	134878	342001	124047	22,85	30,27	58,82	34,13
Інші операційні витрати	10940	23454	22961	15995	12514	493	6966	5055	114,38	2,10	30,33	46,20
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	259436	367869	297379	223338	108433	70490	74041	36098	41,79	19,16	24,89	13,91
Інші фінансові доходи	3382	5477	3503	2539	2095	1974	964	843	61,94	36,04	27,51	24,92
Інші доходи	619	116	19	24903	503	97	24884	24284	81,26	83,62	1309,42	3923,10
Фінансові витрати	62046	62482	79520	72302	436	17038	7218	10256	0,70	27,26	9,07	16,52
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	200703	309559	221378	153739	108856	88181	67639	46964	54,23	28,48	30,55	23,39
Витрати (дохід) з податку на прибуток	36180	55827	36637	24192	92007	19190	12445	60372	254,30	34,37	33,96	166,86
Чистий фінансовий результат: прибуток	164523	253732	184741	129547	89209	68991	55194	34976	54,22	27,19	29,87	21,25

Проаналізувавши показники фінансової діяльності підприємства, видно що протягом 2018 року в порівнянні з 2016 роком ТДВ «Яготинський маслозавод» заробило чистого прибутку на 124092 тис. грн. і становить 253723 тис. грн., це позитивна тенденція розвитку підприємства.

Чистий дохід підприємства підвищився протягом аналізованих років (у 2017 році – на 681419 тис. грн; у 2018 році – на 495569 тис. грн), що свідчить про велику ефективність використання ресурсів, задіяних в обороті підприємства.

Чистий прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2018 році у порівнянні з 2017 роком збільшився на 89200 тис. грн. Головною підставою збільшення чистого прибутку є темпи зростання валового прибутку, собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) й інших операційних доходів (206072 тис. грн, 289497 тис. грн., 1814 тис. грн. відповідно). Витрати підприємства протягом 2018 року в порівнянні з 2017 роком зростають. Невелике збільшення відбулось в адміністративних витратах на 3863 тис. грн., а також фінансових витрат на 436 тис. грн. Значну частку витрат підприємства займають витрати на збут – 83076 тис. грн за період 2017-2020 роки.

Для більш розгорнутого аналізу проведемо оцінку перспектив розвитку підприємства, на основі горизонтального аналізу активів та пасивів підприємства.

Порівняльний аналітичний баланс полягає у тому, що формує та систематизує саме ті розрахунки, які, як правило, проводить фахівець, ознайомлюючись із балансом підприємства. Аналітичний баланс охоплює велику кількість основних показників фінансового стану підприємства.

Проведення порівняльного аналітичного балансу необхідно здійснювати для отримання повної оцінки фінансового стану підприємства.

Горизонтальний аналіз балансу визначає побудову однієї чи декількох аналітичних таблиць, в яких абсолютні балансові показники доповнюються показниками динаміки.

Більш детально розглянемо зміни показників активу в табл. 2.2 та пасивів у табл 2.3:

Таблиця 2.2

Горизонтальний аналіз активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017–2020 роки.

Назва показника	Період, тис. грн				Абсолютне відх., тис. грн (+/-)				Відносне відх.,%			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I. Необоротний капітал												
Основні засоби	214122	288984	299742	449730	74862	10758	149988	235608	34,96	3,72	50,03	110,03
Довгострокові фін. Інвестиції	77225	77225	77225	52495	0	0	24730	24730	0	0	32,02	32,02
Інші необоротні активи	0	0	23633	19734	0	23633	3899	19734	0	0	16,49	
Усього за розділом I	294181	366209	400715	521959	72028	34506	121244	227778	24,48	9,42	30,25	77,42
II. Оборотні активи												
Запаси	122105	111350	106923	166210	10755	4427	59287	44105	8,81	3,97	55,44	36,12
Дебіторська заборгованість	527270	706041	829873	849569	178771	123832	19696	322299	33,91	17,54	2,37	61,13
Грошові кошти та їх еквіваленти	13430	33152	19270	10217	19722	13882	9053	3213	146,85	41,87	46,98	23,92
Витрати майбутніх періодів	884	187	197	249	697	10	52	635	78,84	5,34	26,39	71,83
Інші оборотні активи	3087	1011	130	1182	2076	881	1052	1905	67,25	87,14	104,05	61,71
Усього за розділом II	666776	851741	956393	1027446	184965	104652	71053	360670	27,74	12,28	7,42	54,09
III. Необоротні активи, утримувані для продажу	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Баланс	960957	1217950	1357108	1549405	256993	139158	192297	588448	26,74	11,42	14,16	61,23

Таблиця 2.3

**Горизонтальний аналіз пасивів ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2017–2020 роки**

Назва показника	Період, тис. грн				Абсолютне відх., тис. грн (+/-)				Відносне відх.,%			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018	2019	2020	2020	2018	2019	2020	2020
					– 2017	– 2018	– 2019	– 2017	– 2017	– 2018	– 2019	– 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I. Необоротні активи												
Зареєстрований капітал	3797	3797	3797	3797	0	0	0	0	0	0	0	0
Резервний капітал	0	0	0	1528	0	0	1528	1528	0	0	100	100
Нерозподілений прибуток	397186	450918	524553	587459	53732	73635	62906	190273	13,52	16,33	11,99	47,90
Усього за розділом I	400983	454715	528350	592784	53732	73635	64434	191801	13,40	16,19	12,19	47,83
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення												
Інші довгострокові зобов'язання	201670	163493	219143	201451	38177	55650	17692	219	18,93	34,03	8,07	0,11
Усього за розділом II	201670	163493	219143	201451	38177	55650	17692	219	18,93	34,03	8,07	0,11
III. Поточні зобов'язання і забезпечення												
Короткострокові кредити банків	75964	154819	129238	216608	78855	25581	87370	140644	103,80	16,52	67,60	185,14
Поточна кредиторська заборгованість	0	0	6225	8185	0	6225	1960	8185	0	100	31,48	100
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	116092	155939	172321	201194	39847	16382	28873	85102	34,32	10,50	16,75	73,30
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунки з бюджетом	11153	13066	14344	4840	1913	1278	9504	6313	17,15	9,78	66,25	56,60
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками із страхування	841	1266	1486	1794	425	220	308	953	50,53	17,37	20,72	113,31
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками оплати праці	2918	4645	5293	6461	1727	648	1168	3543	59,18	13,95	22,06	121,41

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	594	1789	2988	1790	1195	1199	1198	1196	201,17	67,02	40,09	201,34
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	124334	215919	208694	290562	91585	7225	81868	166228	73,66	3,34	39,22	133,69
Поточні забезпечення	5976	9567	14599	17938	3591	5032	3339	11962	60,09	52,59	22,87	200,16
Інші поточні зобов'язання	20432	42732	54427	5773	22300	11695	48654	14659	109,14	27,36	89,39	71,74
Усього за розділом III	358304	599742	609615	755170	241438	9873	145555	396866	67,38	1,64	23,87	110,76
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Баланс	960957	1217950	1357108	1549405	256993	139158	192297	588448	26,74	11,42	14,16	61,23

Відповідно до проведеного аналізу в табл. 2.2 активів підприємства, баланс є стабільно зростаючий, у 2020 році порівняно з 2017 роком він збільшився на 588448 тис. грн., а в 2018 році порівняно з 2019 роком на 139158 тис. грн., це викликано збільшенням необоротних активів підприємства. До нематеріальних активів включають: довгострокові фінансові інвестиції які були знижені у 2020 році на 24730 тис. грн., порівняно з минулими роками, де такі інвестиції мали постійне значення у розмірі 77225 тис. грн. Проте відбулося збільшення основних засобів підприємства до 449730 тис. грн. в 2020 році, порівняно з 2017 роком на 235608 тис. грн, що є позитивним фактом, адже підприємство використовує оновленні основні засоби .

Оборотні активи підприємства були збільшені у 2020 році в порівнянні з 2017 роком, спостерігається збільшення активів на 360670 тис. грн., а у 2020 році у порівнянні з 2019 роком приріст оборотних активів на 71053 тис. грн. також відбуваються зміни в структурі оборотних активів. У 2020 та 2019 роках відбувається збільшення запасів (виробничих запасів, готової продукції, товарів), таку тенденцію можна вважати позитивною, оскільки процес збільшення запасів супроводжується збільшенням грошових коштів. Негативним є той факт, що на протязі аналізованого періоду дебіторська заборгованість збільшується. Протягом досліджуваних років, дебіторська заборгованість зростає з кожним роком в 2020 році показник становить 849569 тис. грн., що на 19696 тис. грн., більше ніж в 2019 році, дана динаміка є негативною. Більшою складовою усієї дебіторської заборгованості є дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи та послуги), яка збільшилась у 2020 році на 55% у порівнянні з 2017 роком, а також дебіторська заборгованість із внутрішніми розрахунками.

Це означає, що ТДВ «Яготинський маслозавод» не отримає всієї суми, що їй належать згідно з умовами поставки, в свою чергу підприємство не використовує свої можливості реалізації на 100%, що в результаті негативно вплине на фінансову складову.

Оборотні активи підприємства зросли в 2018 році до 841741 тис.грн., порівняно з іншими роками зміни виглядають так: 2017 році порівняно 2016

роком збільшився на 145564 тис. грн, в 2018 році порівняно на 320529 тис. грн. Такі зміни були викликані збільшенням суми дебіторської заборгованості на ТДВ «Яготинський маслозавод» до 706041 тис. грн. у 2018 році, порівняно з 2017 роком. Це є негативним явищем, адже підприємство не використовує свої власні ресурси повністю.

Виходячи з даних таблиці 2.3 на підприємстві спостерігається позитивна динаміка росту власного капіталу. У 2017 році власний капітал дорівнював 400983 тис. грн., у 2018 році власний капітал підприємства зріс на 53732 тис. грн. і дорівнював 454715 тис. грн. Таке зростання було зумовлено зниженням довгострокових зобов'язань на 38177 тис. грн.

Поточні короткострокові зобов'язання та забезпечення у 2018 році збільшились на 241438 тис. грн і становили 599742 тис. грн.

На збільшення поточних зобов'язань вплинуло збільшення суми короткострокових кредитів банку, поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи й послуги, а також збільшення поточної кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків.

У 2020 році баланс підприємства збільшився на 192297 тис. грн, у порівнянні з 2019 роком, на це вплинуло значне збільшення короткострокових зобов'язань на 29,87%, а також збільшення власного капіталу на 64434 тис. грн.

Щодо безпосередньо складових власного капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» статутний капітал у порівнянні 2017 і 2020 років не змінився та становив 3797 тис. грн.

За аналізовані роки нерозподілений прибуток збільшився на 73635 тис. грн. Нерозподілений прибуток у 2019 році становив 524553 тис. грн., що у порівнянні з 2018 роком більше на 73635 тис. грн. У 2020 році показник становив 587459 тис. грн., збільшення відбулося на майже 12% у порівнянні з 2019 роком.

Динаміка власного капіталу підприємства збільшився на 53732 тис. грн. в 2018 році, порівняно з 2017 роком і дорівнював 454715 тис. грн.

Якщо порівнювати 2020 рік з 2019 роком, власний капітал зріс на 12,19%. На збільшення вплинуло зростання розміру нерозподіленого прибутку, що є позитивною тенденцією розвитку підприємства.

У господарській діяльності підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» не використовувало довгострокові кредити банків протягом 2017–2020 років. Причиною цього є можливість підприємства залучати дешеві позикові кошти.

Загалом, на підприємстві відображається тенденція, щодо зростання позикового капіталу за рахунок значного зростання сум: короткострокових кредитів банків (в 2017 році на 75964 тис. грн., у 2018 році відповідно на 78855 тис. грн.), інших поточних зобов'язань на 22300 тис. грн., порівняно з 2017 роком й становили 42732 тис. грн.

Зростання такого капіталу відбулось за рахунок збільшення поточної кредиторської заборгованості в 2018 році на 43912 тис. грн., порівняно з 2017 роком й становила 139737 тис. грн та за рахунок довгострокових зобов'язань, які у 2019 році становили 2019143 тис. грн., що на 34,03% більше за попередній рік.

Ліквідність – це здатність підприємства розраховуватися за поточними зобов'язаннями шляхом перетворення активів на гроші. Ліквідність розглядають з двох позицій:

- 1) як час, який необхідний для продажу активу;
- 2) як суму коштів, одержану від продажу активу.

Ліквідність підприємства відображає його здатність розраховувати свої поточні зобов'язання за допомогою оборотних активів, швидко перетворюючи їх у грошові кошти [3, с.257].

Ліквідність підприємства відображає на скільки швидко підприємство може перетворювати поточні зобов'язання у грошові кошти.

Ліквідність є головним фактором, який визначає ступінь ризику вкладень в оборотні активи та надають можливість виявляти загрози, слабкі місця, ризики банкрутства й інші можливі негативні чинники для прийняття подальших управлінських рішень [3, с.258].

Для більш повного аналізу фінансового стану, розрахуємо показники ліквідності в табл.2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз показників ліквідності

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017–2020 роки

Назва показника	Період, тис. грн				Відхилення (+/-)			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,04	0,06	0,03	0,01	0,02	-0,02	-0,02	-0,02
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,57	1,20	1,39	1,15	-0,37	0,19	-0,24	-0,42
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,86	1,42	1,57	1,36	-0,44	0,15	-0,21	-0,50
Коефіцієнт критичної ліквідності	1,04	0,81	0,91	0,67	-0,23	0,10	-0,24	-0,37

З таблиці 2.4 можна зробити висновок, що показники ліквідності протягом періоду 2017–2020 роках вказують на негативну динаміку. Так коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2018 році дорівнював 0,06 п.п. (нормативне значення 0,2–0,35), а у 2020 році він вже мав значення 0,01 п.п. та показує яка частина поточної заборгованості може бути погашена у найблищій час.

Коефіцієнт швидкої ліквідності в 2020 році зназився на 0,42 п.п. і становить 1,15 п.п. в порівнянні з 2017 роком, тобто фактор зменшення данного показника є позитивним явищем (нормативне значення 0,8–1) адже він показує здатність підприємства погашати свої короткострокові зобов'язання за допомогою високоліквідних активів. Коефіцієнт поточної ліквідності зменшився до 1,36 п.п. у 2020 році (нормативне значення 0,8–1) та показує яку суму поточні активи покривають короткострокові зобов'язання. Таке зменшення є свідченням недостатньої платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді.

Рентабельність – це відносний показник, який відображає ступінь прибутковості господарської діяльності підприємства. Показники рентабельності розраховуються як відношення різних показників прибутку до вкладеного

капіталу, обсягу продажу, використаних ресурсів, здійснених витрат, тощо [40, с.147].

Рентабельність власного капіталу (ROE) – показник, який вказує, наскільки ефективно використовується власний капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів [57, с.254].

Рентабельність активів підприємства (ROA) – вказує на ефективність використання активів підприємства для генерації прибутку. Високе значення показника свідчить про ефективну роботу підприємства. Значення можливо інтерпретувати у такий спосіб: було отримано X копійок чистого прибутку на кожну гривню використаних активів. Показник розраховується як співвідношення отриманого чистого прибутку (чи чистого збитку) до середньорічної суми активів. Підприємство має використовувати, як наявні на підприємстві внутрішні можливості підвищення ефективності роботи суб'єкта господарювання, так і пристосовувати до зовнішніх впливів й використовувати їх для підвищення результуючого показника роботи. Зростання таких показників рентабельності в динаміці свідчить про підвищення ефективності діяльності підприємства [57, с. 256].

Дані для розрахунків було взято з Балансу (форма 1) і Звіту про фінансові результати (форма 2) ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017–2020 роки (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Аналіз показників рентабельності капіталу та активів
ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017–2020 роки**

Назва показника	Період, тис. грн				Відхилення (+/-)			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	41,03	55,80	34,97	21,85	14,77	-20,83	-13,11	-19,18
Рентабельність активів підприємства (ROA),%	24,67	29,79	19,32	12,61	5,12	-10,47	-6,71	-12,07

Рентабельність власного капіталу підприємства знижується. Якщо в 2018 році кожна залучена гривня власних коштів отримувала прибуток на 14,77 копійки чистого прибутку, що було прибутково для власників фінансових інструментів, тобто інвестувати в ТДВ «Яготинський маслозавод» ефективно. То в 2020 році рентабельність власного капіталу зменшилась тобто кожна залучена гривня власних коштів, підприємство втрачало 13,11 копійки чистого прибутку, що не прибутково для власників фінансових інструментів. Протягом періоду дослідження рентабельність активів зменшилась. Якщо в 2018 році підприємство отримало 5,12 копійок прибутку на кожен вкладену гривню активів, то у 2020 році вже 6,71 копійок збитку. Причинами такого збільшення є зростання дебіторської заборгованості та поступове збільшення суми чистого прибутку.

Аналіз фінансової стійкості підприємства – одна з головніших характеристик його діяльності та фінансово – економічного добробуту.

Фінансова стійкість підприємства вказує на важливу роль у забезпеченні розширеного відтворення та прибутковості у майбутньому. Фінансової стійкості можна досягти, якщо здійснювати ефективно та оптимальне управління грошовими коштами, запасами, основними засобами, а також джерелами їх забезпечення власним та позиковим капіталом [38, с.276].

Дані для розрахунку взято з Балансу (форма 1) і Звіту про фінансові результати (форма 2) ТДВ «Яготинський маслозавод» табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Аналіз показників фінансової стійкості
ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017–2020 роки**

Назва показника	Період, тис. грн				Відхилення (+/-)			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,72	0,60	0,64	0,62	-0,12	0,04	-0,02	-0,10
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,63	0,51	0,55	0,51	-0,12	0,04	-0,04	-0,11
Коефіцієнт фінансової залежності	0,58	0,63	0,61	0,62	0,04	-0,02	0,01	0,03
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,42	0,37	0,39	0,38	-0,04	0,02	-0,01	-0,03
Коефіцієнт фінансового ризику	1,40	1,68	1,57	1,61	0,28	-0,11	0,05	0,22

Тобто, фінансова стабільність – це стан фінансових ресурсів, при якому підприємство, може вільно маневруючи грошима та здатне шляхом їх ефективного використання забезпечити безперервний процес виробничої й торговельної діяльності, а також витрати на його розширення та оновлення.

Коефіцієнт фінансової стійкості в 2018 році становить 0,60 одиниці, й на вчасну ліквідацію помилок у використанні капіталу, а також що кошти використовуються на цільове призначення, відбулися незначні зміни з іншими роками, 2019 рік (0,64), 2020 рік (0,62).

Коефіцієнт фінансової стабільності говорить про здатність підприємства відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо і довгостроковій перспективі. Показник у 2020 році становив 0,51 одиниць, цей показник вказує на те, скільки гривень власного капіталу припадає на кожну гривню зобов'язань підприємства. Показник фінансової стабільності показує не високі фінансові ризики які можуть виникнути на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод».

Коефіцієнт фінансової незалежності є одним з найбільш важливих коефіцієнтів фінансової стійкості. Він дорівнює співвідношенню власного капіталу підприємства до всіх його фінансових ресурсів. Значення показника говорить про те, яку частину своїх активів підприємство здатне профінансувати за рахунок власних грошових коштів. Відхилення показника є несуттєвим у порівнянні з іншими роками. В 2020 році показник становив 0,38 одиниці, це означає що підприємства здатна профінансувати 38% активів за рахунок власного капіталу .

Коефіцієнт фінансової залежності є індикатором фінансової стійкості, який також вказує на здатність підприємства проводити прогнозовану діяльність у довгостроковій перспективі. Значення показника вказує на те, скільки фінансових ресурсів використовує підприємство на кожну гривню власного капіталу. Показник в 2018 році становив 0,62 одиниці. Це означає що 62% ресурсів, використовується на 1 гривню власного капіталу (норма для показника < 5) .

Коефіцієнт фінансового ризику в 2018 році становить 1,61 п.п., що свідчить про остаточну втрату фінансової стійкості товариства, оскільки на одну гривню

власного капіталу припадає 1,61 гривня позикового. Це означає, що майно, яке належить підприємству, придбано переважно за рахунок позикового капіталу та управлінський персонал товариства вже не в змозі самостійно приймати рішення відповідно до розвитку підприємства. Тобто остаточне рішення про здійснення тієї чи іншої угоди вже буде прийматися тільки після згоди на це кредиторів товариства.

Оцінка ділової активності підприємств – складний процес, що включає в себе ряд аспектів, які потрібно врахувати при аналізі. Крім того, в результаті такого аналізу ми отримаємо на виході сукупність різноманітної інформації, яка не дає нам чіткої рекомендації щодо точної оцінки ділової активності підприємств.

У зв'язку з цим питання точної та адекватної оцінки стану ділової активності є важливим моментом у загальному аналізі фінансового стану підприємства [24, с.87].

В умовах ринкової економіки рівень ділової активності є критерієм ефективності роботи підприємства. У контексті аналізу фінансово–господарської діяльності цей термін розуміють вужче – як поточна виробнича й комерційна діяльність підприємства. Оскільки засоби підприємств знаходяться в постійному кругообігу, то від його швидкості залежить кількість виробництва і реалізації продукції підприємством, а отже і загальний фінансовий стан об'єкта, його ліквідність та платоспроможність.

Ділова активність має тісний зв'язок з іншими важливими характеристиками підприємства. Вона має значний впливає на інвестиційну привабливість, фінансову стійкість й кредитоспроможність [6].

Аналіз ділової активності полягає у досліджуванні рівнів і динаміки різнобічних фінансових коефіцієнтів оборненості, вони є відносними показниками фінансових результатів діяльності. Показники ділової активності характеризують ефективність виробничо–господарської діяльності підприємства та дають можливість вичвити тенденції розвитку підприємства, а також дають змогу спрогнозувати спади чи піднесення виробничих циклів. Показники ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод» аналізовані в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз показників ділової активності (щодо використання активів)

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017–2020 роки

Назва показника	Період, тис. грн				Відхилення (+/-)			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Коефіцієнт обертання власного капіталу, оборотів	2,12	1,87	1,78	1,41	-0,25	-0,09	-0,37	-0,71
Період окупності власного капіталу, днів	171,97	195,10	205,29	258,48	23,13	10,18	53,19	86,51
Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних засобів (запасів), оборотів	23,92	27,43	32,03	23,19	3,51	4,60	-8,85	-0,74
Період одного обороту матеріальних оборотних засобів, днів	15,26	13,31	11,40	15,74	-1,95	-1,91	4,35	0,48
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	6,01	5,19	4,59	3,80	-0,82	-0,60	-0,79	-2,21
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	60,71	70,30	79,50	95,99	9,58	9,20	16,49	35,28
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, оборотів	5,27	4,84	4,39	3,55	-0,43	-0,45	-0,84	-1,72
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	69,27	75,42	83,11	102,91	6,16	7,69	19,79	33,64
Коефіцієнт оборотності грошових коштів, оборотів	112,44	137,46	133,37	214,76	25,02	-4,09	81,39	102,32
Тривалість одного обороту грошових коштів, днів	3,25	2,66	2,74	1,70	-0,59	0,08	-1,04	-1,55
Фондовіддача	9,20	8,74	8,72	6,07	-0,46	-0,02	-2,66	-3,13

Проаналізувавши ділову активність ТДВ «Яготинський маслозавод» (щодо використання активів) за 2017–2020 роки, можна зробити наступні висновки.

Коефіцієнт загальної оборотності власного капіталу має негативну динаміку, у 2020 році в порівнянні з 2019 роком відбулось зменшення на 0,37 обертів, у 2019 році у порівнянні з 2018 роком показник зменшився не суттєво, в порівнянні з 2017–2018 роками на 0,09 обертів, дані свідчать про уповільнення кругообігу засобів підприємства. Період окупності власного капіталу підприємства у 2020 році становить 258 днів, що на 86 днів більше в порівнянні з 2017 роком, це має негативні наслідки, адже чим швидше вкладення в компанію досягають окупності, тим швидше вони починають приносити прибуток.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2020 році зменшився на 0,79 од. порівняно з 2019 роком Зростання коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості означає зниження швидкості сплати заборгованості підприємству, зменшення – продажу в кредит, вирішення проблеми необхідно відкоригувати поточну політику управління дебіторською заборгованістю й працювати тільки на умовах передоплати з клієнтами, що не платять вчасно за надані послуги. В 2020 році у порівнянні з 2017 роком знизилася тривалість одного обороту дебіторської заборгованості на 35 днів, що оцінюється негативно, адже підприємство не використовує на повну свої фінансові ресурси.

Отже, проаналізувавши фінансовий стан підприємства та показники ліквідності вказують на негативну динаміку, таке зменшення є свідченням недостатньої платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді. Рентабельність власного капіталу підприємства знижується, в 2020 році рентабельність власного капіталу зменшилась тобто кожна залучена гривня власних коштів, підприємство втрачало 13,11 копійки чистого прибутку, що не прибутково для власників фінансових інструментів. Коефіцієнт фінансової стійкості в 2018 році становить 0,60 одиниці та вказує що підприємство вчасно ліквідує помилки у використанні капіталу. Показник фондівдача має негативну тенденцію, у 2020 році в порівнянні з 2017 роком він знизився на 3,13 од., це свідчить про недостатній обсяг реалізації.

2.3. Оцінка рівня податкового навантаження ТДВ «Яготинський маслозавод»

Для оцінки рівня податкового навантаження на підприємство, перш за все необхідно визначити які податки та збори сплачує ТДВ «Яготинський маслозавод» до державного та місцевих бюджетів сплачує. На основі даних консолідованої річної звітності ТДВ «Яготинський маслозавод» визначені податки, які і створюють податкове навантаження на підприємстві, а саме:

1. Податок на прибуток підприємства – один з основних податків на підприємстві, сплачується відповідно до фінансового результату до оподаткування та податкових різниць.

2. Податок на додану вартість – нараховується на ціну продукції. Цей податок є загальнодержавним, ТДВ «Яготинський маслозавод» виробляє та продає молочну продукцію, то ставка з податку на додану вартість становить 20%.

3. Податок на доходи фізичних осіб – підприємство виступає в ролі податкового агента, тобто нараховує податок на заробітню плату працівників та сплачує до державного та місцевого бюджетів.

4. Екологічний податок – відноситься до загальнодержавного податку та сплачується відповідно до державного бюджету за викиди забруднюючих речовин в атмосферу. Ставка податку розраховується відповідно до виду забруднюючих речовин до фактичного обсягу викиду.

5. Рентна плата за спеціальне використання води – податок також входить до групи загальнодержавних податків, підприємство є прямим користувачем водних ресурсів на території України, та сплачує податок відповідно до обсягу використаних ресурсів та коефіцієнтів, які вказані в ст.255 п. 5 Податкового кодексу України. Ставка оподаткування встановлена Податковим кодексом України в частині використання вод Київської області на рівні 68,28 грн за 100 куб. метрів у 2017 році, з 2018 року по 2020 рік – 79,75 грн. за 100 куб. метрів [39].

6. Мито – податок сплачується, якщо підприємство здійснює торгівлю своєю продукцією за межами митної території або за товари (послуги) які ввозяться за замовленням підприємства на митну територію України.

7. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – підприємство має на в розпорядженні нежитлову нерухомість. Податок входить до складу місцевих податків та зборів, відповідно сплачуються до місцевих бюджетів. Ставка оподаткування становить 0,25 % мінімальної заробітної плати за 1 кв. метр, відповідно до рішення Яготинської міської ради [43].

8. Транспортний податок – це податок, який сплачується за автомобіль з року випуску якого пройшло не більше 5 років і середньоринкова вартість якого становить понад 375 розмірів мінімальної зарплати. Ставка податку незмінна і становить 25 000 грн. за календарний рік за кожен легковий автомобіль.

9. Податок на землю – це місцевий податок об'єктом оподаткування якого є земельна ділянка (паї), яка є власністю платника податків . Ставка податку становить 3 % від нормативно–грошової одиниці, відповідно до рішення Яготинської міської ради [43].

Отже, необхідно провести динаміку зобов'язань з податків та зборів, які сплачує ТДВ «Яготинський маслозавод» у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз динаміки зобов'язань з податків та зборів ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2017–2020 роках

Назва показника	Період, тис. грн				Відхилення, тис.грн. (+/-)			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Зобов'язання з податків та зборів	69475	106774	134085	104083	37299	27311	30002	34608
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	26544	55474	42939	26664	28930	12535	16275	120
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	25919	27351	59755	54435	1432	32404	5320	28516
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків та зборів	10090	1277	1216	22984	187	61	21768	21894

Проаналізувавши динаміку сплачених податків та зборів у 2017–2020 роках, можна зробити висновок про збільшення податкових зобов'язань. У 2018 році податкові зобов'язання зросли на 37299 тис. грн. переважно за рахунок збільшення платежів з податку на прибуток (28930 тис. грн.), у 2019 році – 27311 тис. грн. переважно за рахунок збільшення платежів з податку на додану вартість (32404 тис. грн.), у 2020 році – 30002 тис. грн. переважно за рахунок збільшення платежів з податку на прибуток (16275 тис. грн.). Основними податковими платежами були податок на прибуток та податок на додану вартість, їх сукупна частка становила у 2017 році – 75,51%, у 2018 році – 77,57%, у 2019 році – 76,59%, у 2020 році – 77,92%.

Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків та зборів, зокрема податку на майно, який складається із плати за землю, податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки та транспортного податку. У 2020 році збільшилося податкове зобов'язання з інших податків та зборів у порівнянні з 2019 роком на 21768 тис. грн.

Податкове навантаження характеризують показники: рівня ефективності оподаткування, рівня податкового навантаження витрат та прибутку, дохід підприємства на 1 гривню сплаченого податку, ефективної ставки податку на прибуток, рівень податкового навантаження на підприємство з податку на додану вартість.

Податкове навантаження має істотний вплив на формування доданої вартості та фінансових результатів підприємства, а відтак і на показників рентабельності та фінансовий стан суб'єктів господарювання. Кожне підприємство прагне максимізувати доходи при одночасній раціональній мінімізації витрат[26, с. 182].

У процесі реалізації податкової політики підприємства виявляється вплив податків на такі показники, як: фінансово–господарська діяльності підприємств: собівартість продукції, прибуток від реалізації та прибуток підприємства.

Розрахуємо показники податкового навантаження на основі даних аналізованого підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

**Аналіз показників оцінки податкового навантаження на ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2017–2020 роки**

Назва показника	Період, тис. грн				Абсолютне відх., тис. грн (+/-)				Відносне відх.,%			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Загальне податкове навантаження												
Рівень ефективності оподаткування	0,43	0,42	0,74	0,91	–0,01	0,32	0,17	0,48	45,6	76,19	22,97	111,62
Рівень податкомісткості реалізованої продукції	0,02	0,03	0,04	0,03	0,01	0,01	–0,01	0,01	50,00	33,33	25,00	50,00
Рівень податкового навантаження доходів від реалізації продукції	0,03	0,04	0,05	0,04	0,01	0,01	–0,01	0,01	33,33	25,00	20,00	33,33
Рівень податкового навантаження витрат	0,18	0,23	0,23	0,36	0,05	0,00	0,13	0,18	27,77	0	56,52	100
Рівень податкового навантаження прибутку	0,52	0,51	0,89	1,07	–0,01	0,38	0,18	0,55	1,9	74,50	20,22	105,76
Дохід на 1 грн. сплачених податків	31,51	24,61	21,16	22,63	6,90	3,45	1,47	8,88	21,89	14,01	6,94	28,18
Податкове навантаження з податку на додану вартість (ПДВ)												
Коефіцієнт податкового навантаження доходів від реалізації продукції із ПДВ	0,01	0,02	0,02	0,02	0,01	0	0	0	100	0	0	0
Коефіцієнт податкового навантаження витрат із ПДВ	0,05	0,04	0,08	0,14	–0,01	0,04	0,06	0,09	20,00	100	75,00	100

Продовження табл. 2.9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Коефіцієнт податкового навантаження прибутку із ПДВ	0,15	0,11	0,32	0,42	-0,04	0,21	0,10	0,27	26,66	100	31,25	100
Податкове навантаження з податку на прибуток (ПнП)												
Коефіцієнт податкового навантаження доходів від реалізації продукції із ПнП	0,02	0,02	0,01	0,01	0	-0,01	0	-0,01	0,00	50,00	0,00	50,00
Коефіцієнт податкового навантаження витрат із ПнП	0,08	0,09	0,05	0,06	0,01	-0,04	0,01	-0,02	12,50	44,44	20,00	25,00
Коефіцієнт податкового навантаження прибутку із ПнП	0,21	0,22	0,19	0,18	0,01	-0,03	-0,01	-0,03	4,76	13,63	5,26	14,28

Виходячи з даних табл. 2.9 про аналіз показників оцінки податкового навантаження на ТДВ «Яготинський маслозавод» можна зробити висновок, що показник ефективності оподаткування зріс у 2020 році на майже 30% в порівнянні з 2019 роком. Показник рівня податкомісткості реалізованої продукції становить у 2020 році 0,03 п.п., що на 25% менше в порівнянні з 2019 роком, та визначає питому вагу загальних податкових платежів, які здійснює підприємство до бюджету.

Показник рівня податкового навантаження витрат у 2020 році дорівнював 0,36 п.п., це означає, що 36% від усіх витрат підприємства, складають витрати на сплату податків та зборів. У 2019 році цей показник становив 0,23 п.п або 23%, тобто при зростанні обсягу реалізованої продукції та запровадження нової лінії, витрати підприємства на податки збільшились на 56%. Показник дохідності на 1 грн. сплачених податків характеризує скільки отримало підприємство доходу по відношенню до сплати податків. Так у 2020 році ТДВ «Яготинський маслозавод» отримало 22,63 грн доходу, на 1 гривню сплачених податків, що на 1,47 грн, або майже на 7% менше в порівнянні з 2019 роком.

Коефіцієнт податкового навантаження на витрати підприємства із податком на додану вартість показує частку, яка підлягає сплаті до різних видів бюджету по відношенню до загальної суми витрат. Так у 2019 році це коефіцієнт складав 0,08 п.п., що на 0,06 п.п. менше в порівнянні з 2020 роком. Тобто частка сплаченого податку на додану вартість від загальної суми витрат підприємства становила 8% у 2019 році, а у 2020 році цей показник становив вже 14%. На це вплинуло збільшення обсягів закупки сировини для виробництва, а також запровадження нової лінії продукції у 2020 році. Коефіцієнт рівня податкового навантаження прибутку і ПДВ у 2020 році становив 42%, що на 10% більше в порівнянні з 2019 роком, де цей показник становив 32%. Це означає, що частка податку на додану вартість від загального прибутку підприємства становить 42%, це є негативним явищем.

Проаналізувавши показники коефіцієнтів податкового навантаження з податку на прибуток підприємства, а саме коефіцієнт податкового навантаження

доходів від реалізації продукції із податком на прибуток підприємства у 2020 році становить 0,01 п.п. Це означає що 10% нарахованого податку на прибуток становить у обсязі доходів від реалізації продукції, цей показник за останні два проаналізовані роки не змінювався.

Коефіцієнт податкового навантаження витрат з податку на прибуток за проаналізовані роки майже не змінювався. Так, у 2019 році цей показник становив 0,05 п.п, а у 2020 році 0,06 п.п., тобто це означає що 6% від усіх витрат підприємства, витрачається на податок з прибутку. Коефіцієнт податкового навантаженні відповідно до прибутку із податком на прибуток у 2020 році становив 0,18 або 18%, а у 2019 році цей же показник становив 0,19 або 19%, таке зменшення могло призвести збільшення чистого прибутку підприємства. Це означає що 18% від усього прибутку підприємства у 2020 вираховується на сплату податку з прибутку.

У результаті проведеного дослідження рівня податкового навантаження на ПДВ та податку на прибуток підприємства вказав, що на підприємстві більше уваги слід приділяти податковому плануванню з метою зниження витрат і збільшення прибутку. Це сприятиме поліпшенню податкової безпеки для формування ефективної податкової політики, яка має передбачати отримання найбільш ефективного варіанту сплати податків при виборі альтернативних податкових наслідків різних варіантів здійснення господарської діяльності.

Для оцінки податкової ефективності суб'єкта господарювання повинен проводитися динамічний, факторний та компаративний аналіз показників податкового навантаження на підприємстві. Аналіз абсолютного податкового навантаження також передбачає розрахунок структури податків та зборів за проаналізований період, виявлення платежів, які займають найбільшу частку в загальній сукупності податків, оцінку причин динаміки податкової структури, а також виявлення й оцінку найбільш значущих факторів впливу на динаміку та структуру податків та зборів. Для розрахунку аналізу факторів впливу на податкове навантаження на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» необхідно розкрити вихідні данні для аналізу в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Вихідні дані для факторного аналізу впливу на податкове навантаження

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017–2020 роки

Назва показника	Період, тис. грн				Абсолютне відх., тис. грн (+/-)				Відносне відх., %			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Фінансовий результат до оподаткування	200703	309559	221378	153739	108856	88181	67639	46964	54,23	28,48	30,55	23,39
Витрати з податку на прибуток	36180	55827	36637	24192	19647	19190	12445	11988	54,30	34,37	33,96	33,13
Чистий прибуток	164523	253732	184741	129547	89209	68991	55194	34976	54,22	27,19	29,87	21,26
Нерозподілений прибуток	397186	450918	524553	587459	53732	73635	62906	190273	13,52	16,33	11,99	47,90
Поточні податкові зобов'язання	11153	13066	14344	4840	1913	1278	9504	6313	17,15	9,78	66,25	56,60
Поточні податкові активи	24	37	13105	912	13	13068	12193	888	54,16	100	93,04	100
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума сплачених податків та зборів	69475	106774	134085	104083	37299	27311	30002	34608	53,68	25,57	22,37	49,81
Поточний податок на прибуток	26544	554747	43939	26664	28930	12535	16275	120	100	22,59	37,90	0,45
Відстрочений податок на прибуток	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сумарний дохід від усіх видів діяльності	2651278	3149817	3425612	3124795	498539	275795	300817	473517	18,80	8,76	8,78	17,86

Проаналізувавши вихідні дані для факторного аналізу впливу на податкове навантаження підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» у табл. 2.10 можна робити висновок, що майже всі показники мають тенденцію до зменшення. Так, наприклад у 2020 році фінансовий результат до оподаткування дорівнював 153739 тис.грн., що на 67639 тис. грн. або на майже 31%, на це вплинуло зменшення обсягів виробництва, також вагомий внесок внесла ситуація з пандемією в країні.

Витрати з податку на прибуток знизились у 2020 році на 12445 тис. грн. в порівнянні з 2019 роком, на таке зменшення вплинуло зменшення обсягу фінансового результату до оподаткування.

Поточні зобов'язання включають нараховані витрати або балансова вартість яких становить 100. Відповідні витрати вираховуються для цілей оподаткування на касовій основі. У 2020 році цей показник становив зменшився на майже 57% в порівнянні з 2017 роком. На ТДВ «Яготинський маслозавод» відсутні відстрочені податкові зобов'язання та податкові активи. Тобто на підприємстві немає тимчасових податкових різниць за проаналізовані роки, які підлягають оподаткуванню. Загальна сума сплачених податків за 4 роки різнилась, наприклад у 2020 році сума складала 104083 тис. грн., що на 49% або на 34608 тис грн. більше в порівнянні з 2017 роком. Проте у 2019 році був високий показник суми сплачених податків та зборів, який становив 134085 тис. грн., тобто показник був більше на 22% в порівнянні з 2020 роком, на це вплинуло збільшення прибутку до оподаткування та обсягів виробництва.

Факторний аналіз дозволяє виявити об'єктивно існуючі фактори, що впливають на поведінку досліджуваного об'єкта. Дуже важливо, що, як правило, ці фактори безпосередньо не враховуються, а лише певним чином впливають на досліджувані параметри.

Після проведення аналізу вихідних даних для проведення факторного аналізу податкового навантаження на ТДВ «Яготинський маслозавод», проведено факторний аналіз податкового навантаження за 2017–2022 роки в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Факторний аналіз податкового навантаження на ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017–2020 роки

Назва показника	Період, тис. грн				Абсолютне відх., тис. грн (+/-)			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розрахунок ефективної ставки податку на прибуток	18,03	18,03	16,55	15,74	0,01	1,48	0,81	2,29
Визначення рівня податкового навантаження за податком на прибуток	1,00	17,61	1,28	0,85	16,61	16,33	0,43	0,15
Тестування на наявність ризику несплати податку на прибуток (поточний податок на прибуток < сумарний дохід)	100 > 18,80	22,59 > 8,76	37,90 > 8,78	0,45 < 17,86	–	–	–	–
Побудова 2–факторної адитивної моделі витрат з податку на прибуток	26544	55474	43939	26664	28930	11535	17275	120
Розрахунок впливу 1–го фактору – зміни суми поточного податку на прибуток	9636	353	7302	2472	9989	7655	4830	2472
Розрахунок впливу 2–го фактору – зміни суми відстроченого податку на прибуток	9636	353	7302	2472	9989	6949	9774	12108
Визначення частки відстроченого податку на прибуток в обліковому прибутку	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
З'ясування наявності додаткового джерела фінансування внаслідок відстрочення сплати податку на прибуток	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
Побудова 3–факторного – зміни суми відстрочених податкових зобов'язань:	26544	55474	43939	26664	28930	11535	17275	120
Розрахунок впливу 3–го фактору – зміни суми відстрочених податкових зобов'язань:	9636	353	7302	2472	9283	7655	4830	12108
Розрахунок впливу 4–го фактору – зміни суми відстрочених податкових активів	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00
Оцінка ризику зниження нерозподіленого прибутку в майбутньому внаслідок відстрочення податку на прибуток	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00

Провівши факторний аналіз впливу податкового навантаження на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» У 2020 році ефективна ставка податку на прибуток складає 15,74 % та є нижчою від базової (18 %), що свідчить про податкову ефективність підприємства, а у 2017 році ефективна ставка податку на прибуток становила 18,03 %.

Провівши тестування на наявність ризику несплат податку на прибуток за проаналізовані роки, можна зробити висновок, що ризик несплати податку на прибуток підприємства відсутній. Витрати з податку на прибуток зменшились за період 2017–2020 роки. на 11988 тис. грн., що склало 33,13 % темпу зниження, при цьому значний позитивний вплив на їх зміну спричинило зменшення суми поточного податку на прибуток (–120 тис. грн.), що свідчить про високі наміри управлінського персоналу щодо його збереження для власників та інвесторів; у майбутніх періодах внаслідок відстрочення податку на прибуток у звітному періоді підприємство не втратить жодної копійки нерозподіленого прибутку, що позитивним явищем.

Отже, вихідні дані для факторного аналізу впливу на податкове навантаження ТДВ «Яготинський маслозавод» мають тенденцію до зменшення. У 2020 році фінансовий результат до оподаткування дорівнював 153739 тис. грн., що на 67639 тис. грн. або на майже 31%, на це вплинуло зменшення обсягів виробництва, також вагомий внесок внесла ситуація з пандемією в країні.

Визначення факторів впливу на податкове навантаження підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2020 році, визначили, що ефективна ставка податку на прибуток складає 15,74 % та є нижчою від базової (18 %), що свідчить про податкову ефективність підприємства, а у 2017 році ефективна ставка податку на прибуток становила 18,03%. Загальна сума сплачених податків за 4 роки різнилась, у 2020 році сума складала 104083 тис. грн., що на 49% або на 34608 тис. грн. більше в порівнянні з 2017 роком.

Провівши факторний аналіз впливу податкового навантаження на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод». У 2020 році ефективна ставка податку на прибуток складає 15,74 % та є нижчою від базової (18 %), що свідчить

про податкову ефективність підприємства, а у 2017 році ефективна ставка податку на прибуток становила 18,03 %. Ефективна податкова система значною мірою є визначальним фактором економічного зростання, покращення інвестиційного клімату та зростання добробуту. Провівши тестування на наявність ризику несплат податку на прибуток за проаналізовані роки, можна зробити висновок, що ризик несплати податку на прибуток підприємства відсутній.

Висновок до розділу 2

Проведені дослідження у другому розділі роботи дозволяють зробити висновки:

1. За звітній період підприємство було забезпечено кисломолочною сировиною, пакувальними матеріалами й компонентами, технологічним обладнанням, а також іншими необхідними ресурсами для безперебійного виробництва продукції, виконання плану виробництва можна оцінити оцінкою «задовільно». Підприємство з метою поліпшення якості продукції встановлено сучасне високотехнологічне обладнання, без будь-якого безпосереднього втручання людини у виробничий процес, від забору сировини, до фасування готової продукції. Це гарантує якість і безпеку продукту.

2. Досліджено фінансовий стан підприємства та показники ліквідності протягом періоду 2017–2020 років вказують на негативну динаміку, це зменшення є свідченням недостатньої платоспроможності підприємства в короткостроковому періоді. Рентабельність власного капіталу підприємства знижується, що не прибутково для власників фінансових інструментів. Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості показує що підприємство вчасно ліквідує помилки у використанні капіталу. Показник фондівдачі має негативну тенденцію, це свідчить про недостатній обсяг реалізації.

3. Проведено динаміку сплачених податків та зборів, які мали тенденцію до збільшення податкових зобов'язань. Податкові зобов'язання зросли у 2018 та

2020 роках переважно за рахунок збільшення платежів з податку на прибуток у 2019 році переважно за рахунок збільшення платежів з податку на додану вартість. Основними податковими платежами були податок на прибуток та податок на додану вартість. Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків та зборів, зокрема податку на майно, який складається із плати за землю, податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки та транспортного податку збільшилося.

4. Визначено фактори впливу на податкове навантаження підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», ефективна ставка податку на прибуток складає 15,74 % та є нижчою від базової (18 %), що свідчить про податкову ефективність підприємства. Ефективна податкова система значною мірою є визначальним фактором економічного зростання, покращення інвестиційного клімату та зростання добробуту. Проведено тестування на наявність ризику несплат податку на прибуток за проаналізовані роки, ризик несплати податку на прибуток підприємства відсутній.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Напрямки оптимізації податкових зобов'язань з податку на прибуток

Податки здійснюють серйозний вплив на фінансово–господарську діяльність суб'єктів господарювання. Сплата податків зумовлює вилучення з фінансово-господарського обороту підприємства грошових коштів, які призводять до погіршення його фінансового стану через зниження маневреності капіталу та зменшення ліквідності активів.

Оптимізація оподаткування – це взагалі про використання виключно законних методів зменшення податкового навантаження. В першу чергу, при оптимізації в дію ідуть пільги, що надані законодавством прямо. Це відноситься до окремих галузей і видів діяльності, способів організацій бізнесу чи категорій громадян [25, с. 168].

У більшості випадків, відображений у фінансовій звітності прибуток підприємства, що є базою оподаткування і показаний в фінансовій звітності прибуток до оподаткування або фінансовий результат, відрізняються.

Об'єктом оподаткування податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» дохід із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення чи зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), яке визначається у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями Податкового кодексу. Проте, до складу фінансового результату до оподаткування входить і податкова різниця на підприємстві [39].

Під податковими різницями розуміють різницю, що виникає між оцінкою та критеріями визнання доходів, витрат, активів, зобов'язань за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та доходами і витратами, визначеними податковим законодавством. Основний наголос у сутності різниць зроблено на відмінностях у доходах і витратах, що є більш зрозумілим і логічним порівняно з відмінностями оцінки активів і зобов'язань у балансі й їх податкової бази яку сплачує підприємство [16, с. 12].

Для платників податку, в яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період не перевищує 40 мільйонів гривень, об'єкт оподаткування може визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років) [39].

Для ТДВ «Яготинський маслозавод» річний дохід у 2017–2020 роках становив 129547 тис. грн., що перевищує сорок млн. грн. У 2021–2022 роках очікується також перевищення річного доходу за сорок млн. грн., тому оптимізація податкових зобов'язань з податку на прибуток є актуальною.

Враховуючи вищесказане, необхідно розрахувати фактичну ставку податку на прибуток, за якої сплачує ТДВ «Яготинський маслозавод» у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Аналіз фактичної ставки податку на прибуток
ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2017–2020 роки**

Назва показника	Період, тис. грн				Відхилення (+/-)			
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2018 – 2017	2019 – 2018	2020 – 2019	2020 – 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Базова ставка	18	18	18	18	0	0	0	0
Фактчна ставка	18,03	18,03	16,55	15,74	0,007	1,48	0,81	2,29
Поадток на прибуток	366180	309559	36637	24192	273379	272922	12445	11988
Фінансовий результат до оподаткування	200703	55827	221378	153739	144876	165551	67639	46964

Отже, провівши аналіз фактичних ставок, за якими платило підприємство за 2017–2020 роки відрізняються. У 2017 році фактична ставка, за якою підприємство сплатило податки становила 18,03%, а у 2020 році вона знайшла на 2,29 пп. і становила 15,75%, що свідчить про податкову ефективність підприємства.

Графічно різниця та рівень фактичної ставки оподаткування прибутку підприємства за 2017–2022 роки відображеня у рис. 3.1.

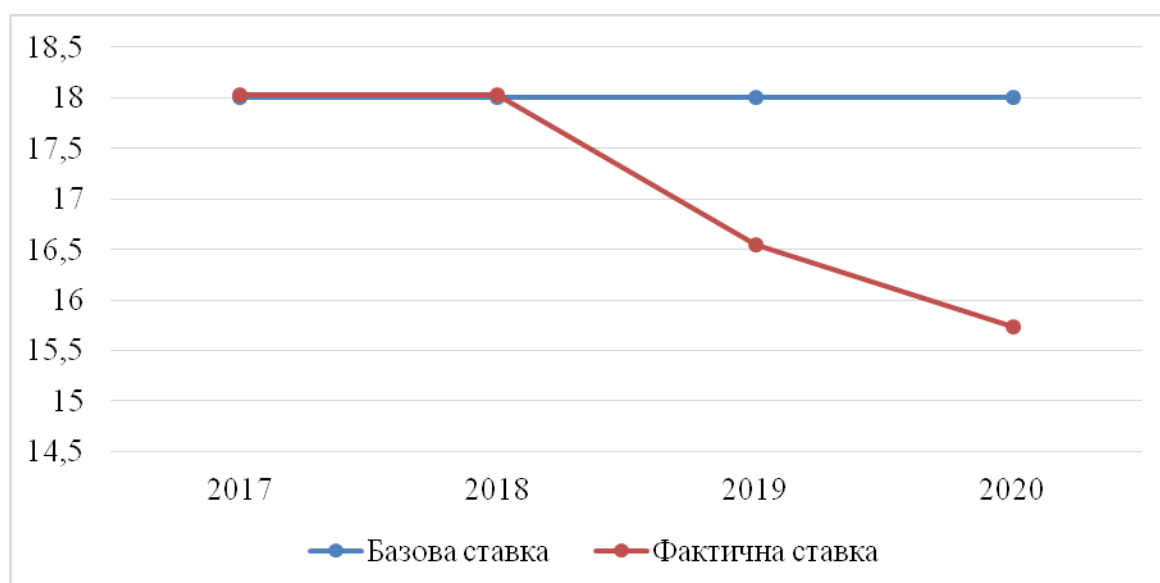

Рис. 3.1. Фактична та базова ставки оподаткування податку на прибуток ТДВ «Яготинський малозавод»

Оптимізація оподаткування передбачає мінімізацію податкових виплат з податку на прибуток у довгостроковому та короткостроковому періоді при будь-якому обсязі діяльності та недопущення штрафних санкцій з боку фіскальних органів. Такий рівень досягається правильністю нарахування, своєчасністю сплати податків, раціонально організованим документообігом щодо податкового планування, що підвищує ефективність контролю і оцінки результатів реалізації запланованих дій та заходів щодо оптимізації податкового портфеля [35].

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження форми податкової декларації з податку на прибуток підприємств» № 897 від 20.10.2015 року, різниці які впливають на зменшення фінансового результату підприємства розрізняють за способом винекнення [31]:

1. Різниця, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів:

– за рахунок суми розрахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів;

– за рахунок суми вигід від відновлення корисності основних засобів або нематеріальних активів у межах попередньо віднесених до витрат від зменшення корисності основних засобів;

– за рахунок суми первісної вартості придбання або виготовлення окремого об'єкта невиробничих основних засобів або невиробничих нематеріальних активів та витрат на їх ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення.

2. Різниці, що виникають при формуванні забезпечень (резервів):

– за рахунок суми використання створених забезпечень (резервів) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток працівникам чи інших виплат, пов'язаних з оплатою праці та витрат на сплату єдиного соціального внеску);

– за рахунок суми коригування (зменшення) забезпечень (резервів) для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечення (резерву) на відпустки працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку;

– за рахунок суми коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування;

– за рахунок суми списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків).

3. Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій:

– за рахунок суми процентів, зменшена щорічно на 5 відсотків, яка збільшила фінансовий результат до оподаткування минулих періодів;

– за рахунок суми уцінки, врахованої у фінансовому результаті до оподаткування в поточному податковому (звітному) періоді на інструменти власного капіталу, перекласифіковані у фінансові зобов'язання;

– за рахунок суми нарахованих доходів у вигляді дивідендів, що підлягають виплаті на користь платника від інших платників податку на прибуток підприємств;

– за рахунок суми нарахованих доходів від участі в капіталі нерезидентів (у тому числі контрольованих іноземних компаній), за умови, що доля участі в капіталі нерезидента становить щонайменше 10 відсотків протягом календарного року;

– за рахунок суми нарахованих доходів у вигляді дивідендів, що підлягають виплаті на користь платника від нерезидента, за умови, що доля участі в капіталі нерезидента становить щонайменше 10 відсотків протягом календарного року;

– за рахунок суми від'ємного значення об'єкта оподаткування платника податку, що реорганізується;

– підприємство не має мати 30 відсотків вартості товарів, у тому числі необоротних активів (крім активів з права користування за договорами оренди), робіт та послуг, придбаних у неприбуткових організацій, внесених до Реєстру неприбуткових установ та організацій на дату такого придбання;

– підприємство не має мати 30 відсотків вартості товарів, у тому числі необоротних активів (крім активів з права користування за договорами оренди), робіт та послуг, придбаних у нерезидентів (у тому числі пов'язаних осіб – нерезидентів);

– підприємство не має мати 30 відсотків вартості товарів, у тому числі необоротних активів, робіт та послуг реалізованих на користь нерезидентів;

– за рахунок суми бюджетних грантів, отриманих платником податку та включених до складу доходів звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

4. Інші різниці:

– за рахунок суми позитивного фінансового результату від продажу або іншого відчуження цінних паперів, відображеного у складі фінансового результату до оподаткування звітного періоду;

– за рахунок суми пропорційного коригування доходів з метою трансфертного ціноутворення;

– за рахунок суми пропорційного коригування витрат з метою трансфертного ціноутворення.

Мінімізацію податкового навантаження можна розглядати як складне явище, пов'язане із застосуванням сукупності інструментів та заходів, спрямованих на зменшення суми податкових платежів шляхом:

– зменшення бази оподаткування за більшістю податків та зборів, платником яких є суб'єкт підприємницької діяльності;

– оптимізації податкового навантаження у майбутньому шляхом вибору найбільш доцільних з точки зору співвідношення «доходи–податкові платежі» схем функціонування економічного суб'єкта [50, с.124].

Для визначення оптимального розміру податкового навантаження з податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод», необхідно спочатку зробити прогноз фінансового результату до оподаткування на 2021–2022 рр у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Прогноз фінансових результатів до оподаткування для
ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2021–2022 роки**

Назва показника	Фактичні показники, тис.грн	Прогнозні показники, тис.грн	
		2021 рік	2022 рік
1	2020 рік	2021 рік	2022 рік
	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3166315	3457198	3774678
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-2657832	-2901945	-3168501
Валовий: прибуток	508403	555145	606122
Інші операційні доходи	3339	3630	3941
Адміністративні витрати	-33021	-36117	-39485
Витрати на збут	-239314	-261303	-285377

Продовження табл. 3.2

1	2	3	4
Інші операційні витрати	-15996	-17456	-19066
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	223342	243884	266214
Інші фінансові доходи	2525	2778	3036
Інші доходи	24912	27181	29642
Фінансові витрати	-72337	-78952	-86112
Інші витрати	-24740	-27013	-29463
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	153770	167884	183220
Чистий фінансовий результат: прибуток	126025	137664	150279

Отже, провівши прогноз на 2021–2022 роки фінансового результату до оподаткування на ТДВ «Яготинський маслозавод», можна зробити виновок, що фінансовий результат до оподаткування має тенденцію до збільшення. Тобто, податкове навантаження з податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» за період 2021–2022 роки теж буде збільшене.

На підставі прогнозу фінансових результатів до оподаткування, визначені оптимальні розміри сум податкових зобов'язань з податку на прибуток шляхом податкових різниць у табл 3.3 на основі пункту 11 додатків до річної фінансової звітності «Дебіторська заборгованість та інші оборотні активи», пункту 14 «Забезпечення», пункту 20 «Доходи» та формі № 2 п.ІІ «Сукупний дохід» річної фінансової звітності 2020 року.

Таблиця 3.3

**Моделювання податкових зобов'язань з податку на прибуток на ТДВ
«Яготинський маслозавод» на 2021–2022 роки**

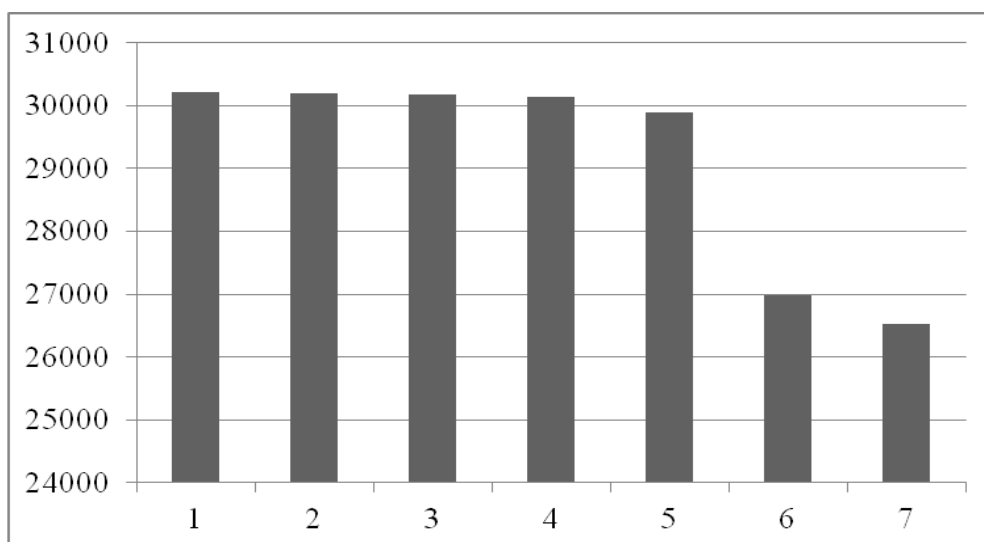
Назва показника	Період, тис. грн		Різниця фінансового результату до оподаткування до податкових різниць, тис.грн		Сума податку на прибуток, тис.грн	
	2021 рік	2022 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік
1	2	3	4	5	6	7
Фінансовий результат до оподаткування (1)	167884	183220	167884	183220	30219,12	32979,60
Податкові різниці (7):	20510	20510	147374	162710	26527,32	29287,80

Продовження табл. 3.3

1	2	3	4	5	6	7
Сума розрахованої амортизації основних засобів чи нематеріальних активів (2)	100	100	167784	183120	30201,12	32961,60
Сума використання створених забезпечень (резервів) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці або витрат на сплату єдиного соціального внеску, який нараховується на такі виплати) (6)	17 938	17 938	149 946	165 282	26990,28	29750,76
Сума коригування (зменшення) забезпечень (резервів) для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (3)	249	249	167635	182971	30174,3	32934,78
Сума коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів чи резерв очікуваних кредитних збитків (5)	1793	1793	166091	181427	29896,38	32656,86
Сума штрафних санкцій і пені та списаного податкового боргу(4)	430	430	167454	182790	30141,72	32902,20

Отже, виходячи з даних таблиці 3.3. щодо моделювання податкових зобов'язань з податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2021–2022 роки. У 2021 році підприємство може зменшити податкове зобов'язання за рахунок податкових різниць якщо списати суму використання створених забезпечень (резервів) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток найманим працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, які нараховується на такі виплати) у 2021 році на 17938 тис.грн. Також на незначне зменшення може вплинути якщо підприємство спише суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

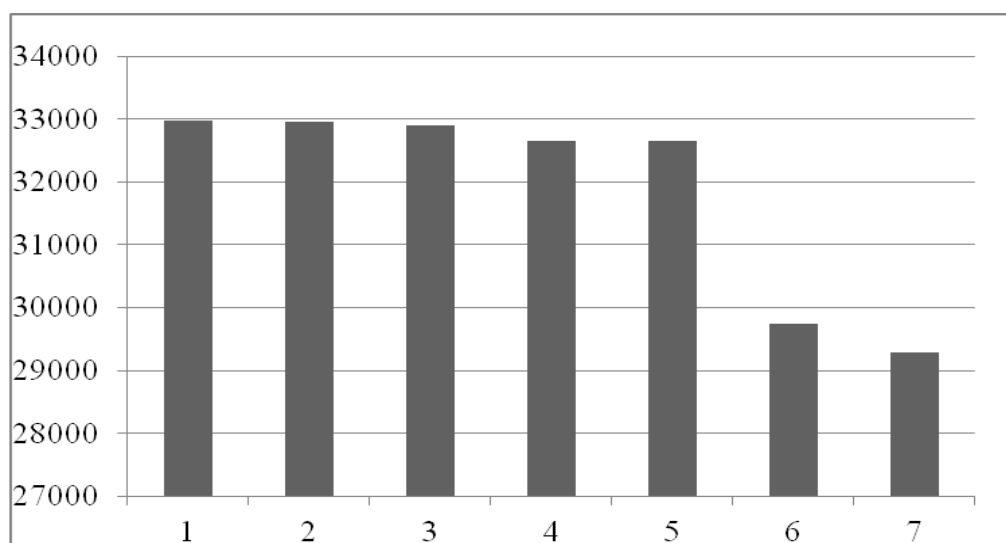
Діаграма, щодо оптимальних розмірів податкового навантаження з податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2021 рік відображена на рис. 3.2.

Примітка: 1,2,3,4,5,6,7 – умови оподаткування податком на прибуток згідно табл. 3.3.

Рис. 3.2. Розмір суми податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2021 році , тис.грн.

Розраховавши оптимальний рівень податкового навантаження з податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2022 рік, враховуючи податкові різниці, які підприємство може використовувати для зменшення рівня фінансового результату до оподаткування та зобразити як окремі податкові різниці впливають на суму податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» на рис. 3.3.

Примітка: 1,2,3,4,5,6,7 – умови оподаткування податком на прибуток згідно табл. 3.3.

Рис. 3.3 Розмір суми податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2022 році , тис.грн.

Законними методами податкової оптимізації визнані: застосування податкових пільг (зменшення ставок оподаткування), пільгових підприємств, перехід на спрощену систему оподаткування (дроблення бізнесу), зміна строку сплати податків (податкові канікули), використання офшорів, вибір форми діяльності, правильне формування облікової політики, придбання товарів, робіт, послуг у фізичних осіб–підприємців, правильне укладання договорів, формування статутного капіталу, схеми з давальницькою сировиною тощо. Межа між законною оптимізацією та незаконним ухиленням від сплати податків визначається вибором того чи іншого методу для мінімізації податкових зобов'язань [35].

Для визначення меж оптимізації важливо визначити пріоритетність господарської мети платника податків. Інакше кажучи, якщо здійснення підприємницької діяльності, спрямоване на отримання доходу, незалежно від вибраних методів її ведення, а не на мінімізацію оподаткування, платник податків діє відповідно до закону. У випадку, коли усі його дії спрямовані на зниження податкового навантаження і досягнення цієї мети не виправдане з погляду ведення бізнесу, суперечить договірним відносинам, діловим звичаям, такі дії платника податків можуть кваліфікуватись як ухилення від сплати податків [35].

Економічна складова сприяє максимізації прибутку в результаті використання податкових пільг та інших законних способів мінімізації податкових платежів, які досягаються в результаті податкового планування та оптимізації. Організаційна складова спрямована на вибір альтернативних видів сплати податків відповідно до діючих умов оподаткування, що передбачає досягнення оптимізації податків з урахуванням потреб бюджету та можливостей підприємства. У теоретичному вимірі базовим інструментом механізму оподаткування є податкове планування [50, с. 129].

Їх незаперечною перевагою є законність і поєднання особливостей різних податкових режимів, зокрема, спрощеної системи оподаткування і загального режиму оподаткування. Ефективність сучасних методів оптимізації

оподаткування (які наведені в табл. 3.4) є достатньо високою в порівнянні з методами агресивної оптимізації.

Таблиця 3.4

Методи, спрямовані на зменшення податкового навантаження [14, с. 315]

Методи без зміни структури сплачуваного податку на прибуток		Методи шляхом зміни структури сплачуваного податку на прибуток	
Метод	Способи зменшення	Метод	Способи зменшення
1	2	3	4
Зменшення податкової бази	Маніпулювання цінами, в тому числі трансфертне ціноутворення	Скорочення переліку сплачуваного податку	Зміна організаційно-правової форми, зміна статусу юридичної особи на індивідуального підприємця та інші
Зменшення податкових ставок	Організація роздільного обліку реалізації товарів, оподаткованих за різними ставками Створення умов для застосування зниженої вартості (згідно ПК України)	Використання спеціального податкового режиму	Спрощена система оподаткування Система оподаткування для окремих видів діяльності Угода про розділ продукції
Використання пільг і податкових вирахувань	Використання встановлених пільг для відповідно до ПК України	Зміна місця реєстрації платника податку на прибуток	Реєстрація в офшорній закордонній юрисдикції або реєстрація у внутрішній вільній економічній зоні
Зміна порядку і термінів сплати податків	Зміна договірних умов, створення і використання резервів Зміна терміну сплати податку на прибуток у відповідності з ПК України		

Беручи до уваги всі розписані методи, які спрямовані на зменшення податкового навантаження на підприємстві, необхідно визначити які методи підходять на ТДВ «Яготинський маслозавод».

Отже, перший метод зменшення податкової бази, шляхом маніпулювання цінами, в тому числі за рахунок трансфертного ціноутворення не може бути

використане, тому що акціонери ТДВ «Яготинський маслозавод» не зареєстровані в офшорних зонах, відповідно до Розпорядження Кабінету міністрів України № 143–р від 23 лютого 2011 року «Про віднесення держав до переліку офшорних зон» [44].

Другим методом оптимізації податкового навантаження є використання пільг і податкових вирахувань відповідно до Податкового кодексу України. Такі пільги надаються нефінансовим установам або ж підприємствам, які мають 50% і більше працівників осіб з інвалідністю. На ТДВ «Яготинський маслозавод» враховуючи велику кількість виробничих ризиків на виробництві, така умова зменшення податкового навантаження є не доцільною.

Третім методом є зміна порядку і термінів сплати податків, тобто зміна договірних умов, тобто за домовленості з фізичною особою на виконання робіт з матеріалів підприємству ТДВ «Яготинський маслозавод» (ремонт техніки, будівельні роботи тощо) необхідно укладати дві угоди – договір купівлі–продажу матеріалів та договір підряду на виконання робіт з матеріалів замовника. У такому випадку базою для обчислення страхових внесків до позабюджетних фондів буде тільки сума винагороди за договором підряду (фактично тільки оплата праці виконавця).

Наступний метод використання спеціального податкового режиму, тобто перехід на спрощену систему оподаткування або зміна системи оподаткування для окремих видів діяльності. Зміна виду діяльності на ТДВ «Яготинський маслозавод» неможлива, підприємство має 3 основні види діяльності, які межують між собою: перероблення молока, виробництво масла та сиру, оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами та роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами.

Останнім методом є зміна місця реєстрації платника податку на прибуток. Відповідно до річної звітності ТДВ «Яготинський маслозавод» входить до складу АТ «Молочний альянс», який має 99,9 % частки у статутному капіталі. Акціонерне товариство «Молочний альянс» зареєстровано у країні Нідерландах м. Амстердам, яка не входить до переліку офшорних зонах, відповідно до

Розпорядження Кабінету міністрів України № 143–р від 23 лютого 2011 року «Про віднесення держав до переліку офшорних зон». Якщо керівництво Акціонерного товариства «Молочний альянс» перереєструється у країні, яка входить до переліку офшорних зон, тоді можливе зменшення податкового навантаження на ТДВ «Яготинський маслозавод». Зазвичай, в офшорних зонах податок на прибуток або взагалі відсутній або не перевищує 1–2%.

Підприємства, які зареєстровані у країнах внесених до списку офшорних зон (але діють в іншому місці), не стягують інших податків, окрім разового річного збору, що не залежить від доходу, отриманого підприємством [44].

З метою ефективного управління податковими потоками на підприємстві реалізується політика податкового менеджменту, основними складовими якої є податкова політика, податкове планування та оптимізація оподаткування, що взаємопов'язані та є необхідними складовими системи менеджменту підприємства [9, с.160].

Отже, оптимізація розрахунків із бюджетом означає прийняття найефективнішого управлінського рішення з альтернативних. Зокрема, це стосується обрання режиму оподаткування, використання податкових пільг, уникнення штрафних санкцій, зміни характеру господарських операцій тощо. Провівши аналіз фактичних ставок з податку на прибуток, за якими сплачувало підприємство за 2017–2020 рр. відрізняються.

Аналіз моделювання податкових зобов'язань з податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2021–2022 роках підприємство може зменшити податкове зобов'язання (у 2021 році на суму 26527 тис.грн податкових різниць, а у 2022 на 29297 тис. грн. відповідно) за рахунок податкових різниць якщо списати суму використання створених забезпечень (резервів) витрат (крім забезпечення (резерву) витрат на оплату відпусток працівникам, інших виплат, пов'язаних з оплатою праці, та витрат на сплату єдиного соціального внеску, що нараховується на такі виплати).

3.2. Розробка податкового платіжного календаря на підприємстві

Висока динамічність грошових потоків підприємства, їх залежність від багатьох чинників визначають необхідність розробки планового фінансового документа задля забезпечення оперативного управління збором і витрачанням коштів підприємства. Однією з таких документів планування є платіжний календар, розроблений для підприємства у різних випадках, є найефективнішим і надійним інструментом оперативного управління його грошовими потоками.

Податкове планування можливо визначити як систему заходів підприємства, спрямовану на максимальне використання можливостей чинного законодавства з метою законної оптимізації податкових платежів [36, с.84].

Податкове планування є найвищою формою податкового менеджменту підприємства, оскільки процес його здійснення передбачає використання спеціальних методів, які можуть давати змогу оптимізувати податкові платежі законними способами. Податкове планування, так само як і бюджетування податків, ґрунтується на використанні показників бюджетів підприємства, однак ці форми податкового менеджменту розрізняються спрямованістю. Суть податкового планування полягає у формуванні підприємством такої податкової політики, яка могла б забезпечити найоптимальніший варіант розміщення своїх активів для отримання найбільшого прибутку шляхом оптимізації оподаткування [27, с. 176].

Податкове планування, як складова податкової стратегії, визначає загальні напрями організації податкових розрахунків на підприємстві, які відповідають конкретним обставинам у визначений момент та забезпечують стратегічний успіх.

Податковий платіжний календар – це плановий документ розробляється по підприємству в цілому і містить зазвичай тільки один розділ – «графік податкових платежів» (поворотні платежі за податковими перерахунках грошових коштів включаються зазвичай в календар інкасації дебіторської заборгованості) [8, с.87].

У складі цього платіжного календаря відображаються суми всіх видів податків, зборів та інших податкових платежів, що перераховуються

підприємством до бюджетів всіх рівнів і в позабюджетні фонди. Календарною датою сплати обирається, як правило, останній день встановленого терміну перерахування податкових платежів кожного виду.

Податки є одним із засобів вилучення частини доходів юридичних та фізичних осіб на користь держави та територіальних громад. Особливого значення мають прибуткові податки, які стягуються залежно від доходу, отриманого платником. Податковий календар містить необхідну інформацію про терміни сплати податків, обов'язкових платежів та звітності. Така інформація має бути актуальною з урахуванням форм власності підприємства та системи оподаткування.

Податковий календар призначений для контролю за дотриманням термінів сплати у бюджет податкових платежів, а також недопущення при цьому помилок, які тягнуть за собою неминучі фінансові санкції. Відповідно до особливостей діяльності та фінансового звіту ТДВ «Яготинський маслозавод» можна визначити які податки та збори сплачує підприємство у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

**Характеристика податків та зборів, які сплачуватиме
ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2022 році [39]**

Назва податку	Об'єкт оподаткування	База оподаткування
1	2	3
Податок на прибуток підприємств	Прибуток який визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності, на різниці, як виникають відповідно до Податкового кодексу України	Грошове вираження об'єкту оподаткування
Податок на доходи фізичних осіб	Сума нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, а також інші заохочувальні й компенсаційні виплати. ТДВ «Яготинський маслозавод» виконує функції податкового агента, для найманих працівників.	
Військовий збір		
Податок на додану вартість	Операції платників податку з постачання товарів та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України	Договірна вартість, але не нижче митної вартості цих товарів, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті і включаються до ціни товарів

Продовження табл. 3.4

1	2	3
Єдиний соціальний внесок	Сума нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, або інші заохочувальні та компенсаційні виплати	
Земельний податок	Земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні, земельні частки (паї), які перебувають у власності	Нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації
Екологічний податок	Обсяги та види забруднюючих речовин	Обсяги та види забруднюючих речовин
Рентна плата за спеціальне використання води	Фактичний обсяг води, який використовують на підприємстві	Фактичний обсяг води, який використовують водокористувачі
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	Нежитлова нерухомість, яку використовують суб'єкти господарювання, а також будівлі промисловості, віднесені до групи «Будівлі промислові та склади»	Загальна площа об'єкта нежитлової нерухомості, в тому числі його часток
Транспортний податок	Легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року	

У податковому календарі розписуються усі податки та збори які має виплатити підприємство за рік, а також терміни надання податковій декларації з податків та зборів у вищі органи влади. Така інформація повинна бути актуальною, відповідати до чинного законодавства, та чинних ставок оподаткування. У податковому календарі сплаті податків та їх декларуванню чітко розписується до якого числа необхідно подати декларацію та провести операцію, щодо сплати податку та збору.

Побудований податковий календар сплати податків та податковий календар декларування на 2022 рік для ТДВ «Яготинський маслозавод» складено в табл. 3.5. та табл. 3.6.

Таблиця 3.5

Податковий календар сплати податків для ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2022 рік

Податок	I квартал			II квартал			III квартал			IV квартал		
	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Податок на прибуток		Не пізніше 09.02 за IV кв.			Не пізніше 10.05 за I кв.			Не пізніше 09.08 за II кв.			Не пізніше 09.11 оплата податку за III кв.	
ПДФО Військовий збір ЄСВ	Під час виплати оподаткованого доходу											
ПДВ	До 30-го числа за грудень	До 28-го числа за січень	До 31-го числа за лютий	До 30-го числа за березень	До 31-го числа за квітень	До 30-го числа за травень	До 31-го числа за червень	До 31-го числа за липень	До 30-го числа за серпень	До 31-го числа за вересень	До 30-го числа за жовтень	До 31-го числа за листопад
Земельний податок	До 30-го числа за грудень	До 28-го числа за січень	До 31-го числа за лютий	До 30-го числа за березень	До 31-го числа за квітень	До 30-го числа за травень	До 31-го числа за червень	До 31-го числа за липень	До 30-го числа за серпень	До 31-го числа за вересень	До 30-го числа за жовтень	До 31-го числа за листопад
Екологічний податок		Не пізніше 09.02 за IV кв.			Не пізніше 10.05 за I кв.			Не пізніше 09.08 за II кв.			Не пізніше 09.11 за III кв.	

Продовження табл. 3.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Рентна плата за спеціальне використання води		Не пізніше 09.02 за IV кв.			Не пізніше 10.05 за I кв.			Не пізніше 09.08 за II кв.	.	.	Не пізніше 09.11 за III кв.	
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	Не пізніше 30.01 за IV кв.			Не пізніше 30.04 за I кв.		.	Не пізніше 30.07 за II кв.		.	Не пізніше 30.10 за III кв.		
Транспортний податок	Не пізніше 30.01 за IV кв.		.	Не пізніше 30.04 за I кв.			Не пізніше 30.07 за II кв.		.	Не пізніше 30.10 за III кв.		

Податковий тиск, що пов'язаний зі сплатою податків для ТДВ «Яготинський маслозавод» диференційований протягом календарного року. Найбільше податкове навантаження на підприємстві виникає у лютому, травні, серпні та листопаді у зв'язку зі сплатою податків, для яких встановлений квартальний податковий період. На вказані місяці припадає сплата податку на прибуток, податку з доходів фізичних осіб, військового збору, єдиного соціального внеску, податку на додану вартість, екологічного податку та рентної плати за спеціальне використання води.

На січень, квітень, липень та жовтень припадає сплата податку з доходів фізичних осіб, військового збору, єдиного соціального внеску, податку на додану вартість, земельного податку, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки та транспортного податку.

Податковий календар сплати податків ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2022 рік побудований на основі Податкового кодексу України. У 2022 році підприємство повинно сплатити 10 податків та зборів відповідно до чинного законодавства.

Податок на прибуток підприємства сплачується щоквартально. Строком оплати податку на прибуток є 40 календарних днів, які настають після звітного кварталу.

Податок на доходи фізичних осіб, військовий збір сплачується підприємством, яке виступає в ролі податкового агента. Податок нараховується та сплачується в терміни виплати отриманого доходу найманих працівників. Єдиний соціальний внесок сплачується підприємством за кожного найманого працівника у терміни виплати отриманого доходу таких працівників.

Податок на додану вартість є непрямим податком, сплачуються за кожен місяць. Тобто, у 2022 році сплата ПДВ буде відбуватись наступним чином: до 30 січня відбувається сплата податку за грудень попереднього року, до 28 лютого – сплата за січень поточного року і так щомісяця.

Екологічний податок та рентна плата за спеціальне користування води сплачується щоквартально до 50 календарних днів, які наступають за звітним кварталом.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки та транспортний податок сплачується авансовими внесками щоквартально, до 30 календарних днів, які наступають за звітним кварталом.

З 2019 року податкові декларації подаються в електронному вигляді. Для завантаження файлу податкової декларації до контролюючих органів необхідно заповнити форму, підписати електронний файл електронним цифровим підписом та поставити цифрову печатку підприємства. Така податкова декларація подається по одному примірнику до державних та місцевих контролюючих органів.

Податкова декларація з податку на прибуток подається одночасно з оплатою цього прибутку, а подання річної декларації не пізніше 1 березня наступного календарного року.

Декларація з податку на прибуток фізичних осіб, військового збору подається щоквартально до 40 календарних днів, які наступають за звітним кварталом.

Податкову декларацію з податку на додану вартість необхідно подавати протягом 20 календарних днів, які наступають за звітний місяць. Реєстрація податкових накладних з податку на додану вартість відбувається в Єдиному реєстрі податкових накладних два рази в місяць: з 1 по 15 число реєструються податкові накладні за попередній місяць; з 16 по останній календарний день податкові накладні за першу половину поточного місяця.

Декларація з податку на землю подається протягом 20 календарних днів, які наступають за звітним місяцем.

Податкові декларації з екологічного податку та рентної плати за спеціальне використання води подається протягом 40 календарних днів, що наступають після звітного кварталу.

Таблиця 3.6

Податковий календар декларування для ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2022 рік

Податок	I квартал			II квартал			III квартал			IV квартал		
	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Податкова декларація з податку на прибуток		Не пізніше 09.02 за IV кв.	Не пізніше 01.03.2023 року річної декларації за 2022 рік		Не пізніше 10.05 за I кв.			Не пізніше 09.08 за II кв.			Не пізніше 09.11 за III кв.	
Подання податкової декларації з ПДФО Військового збору ЄСВ		Не пізніше 10.02 за IV кв.			Не пізніше 11.05 за I кв.			Не пізніше 11.08 за II кв.			Не пізніше 10.11 за III кв.	
Подання податкової декларації з ПДВ	До 20-го числа за грудень	До 20-го числа за січень	До 20-го числа за лютий	До 20-го числа за березень	До 20-го числа за квітень	До 20-го числа за травень	До 20-го числа за червень	До 20-го числа за липень	До 20-го числа за серпень	До 20-го числа за вересень	До 20-го числа за жовтень	До 20-го числа за листопад
Реєстрація податкових накладних з ПДВ	До 15.01 з 16.12.–31.12	До 15.02 з 16.01.–31.01	До 15.03 з 16.02.–28.02	До 15.04 з 16.03.–31.03	До 15.05 з 16.04.–30.04	До 15.06 з 16.05.–31.05	До 15.07 з 16.06.–30.06	До 15.08 з 16.07.–31.07	До 15.09 з 16.08.–31.08	До 15.10 з 16.09.–30.09	До 15.11 з 16.10.–31.10	До 15.12 з 16.11.–30.11
	До 31.01 з 01.01.–15.01	До 28.02 з 01.02.–15.02	До 31.03 з 01.02.–15.02	До 30.04 з 01.03.–15.03	До 31.05 з 01.05.–15.05	До 30.06 з 01.06.–15.06	До 31.07 з 01.07.–15.07	До 31.08 з 01.08.–15.08	До 30.09 з 01.09.–15.09	До 31.10 з 01.10.–15.10	До 30.11 з 01.11.–15.11	До 31.12 з 01.12.–15.12

На подання податкової декларації з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, відповідно до Податкового кодексу України, надається 30 календарних днів наступного місяця, що настає після звітного кварталу.

Податкова декларація з транспортного податку подається один раз на рік, не пізніше 21 лютого поточного року.

Розробивши податковий календар для ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2022 рік, у складі якого відображаються строки сплати та декларування всіх видів податків та зборів. Основними податками на підприємстві є: податок на прибуток підприємства, податок на додану вартість, податок з фізичних осіб та військовий збір, єдиний соціальний внесок, екологічний та земельний податки, а також рентна плата за спеціальне використання води.

3.3. Удосконалення оподаткування підприємств в Україні

Сучасні економічні зрушення вимагають змін та вдосконалення податкової системи підприємства, адаптації позитивного зарубіжного досвіду як одного з варіантів удосконалення та покращення функціонування податкової політики.

Для системного вдосконалення податкової політики та податкової системи підприємства важливо вирішити такі завдання:

- підвищення контролю за сплатою податків, запровадження спрощених процедур адміністрування податків для платників;
- формування податкової культури на підприємствах;
- забезпечення надійної системи контролю, яка обумовлюватиме відповідальність за вчинення податкового правопорушення.

Податкове законодавство України за останні роки зазнало значних та суттєвих змін. Прийнято низку законопроектів, які змінюють правила

оподаткування, контролю та ведення бізнесу для українських платників податків.

Останні зміни, які вносились до Податкового кодексу України та набрали чинності відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» № 1914 від 30.11.2021 року.

Відповідно до закону, з 01.12.2021 року набирали чинності зміни, щодо:

1. Звільнення від оподаткування сум податку, отриманого платником податків у вигляді підтримки, наданої Фондом Президента України з підтримки освіти, науки та спорту.

2. Збільшення ставок акцизного податку на бензин моторний, що містить тетраетилсвинець, збільшуються в 1,5 рази.

5. Не оподатковуються вартість соціальної допомоги в натуральній формі малозабезпеченим сім'ям [17].

Набирають чинності й зміни щодо адміністрування податків з 01 січня 2022 року. Так знизились терміни відновлення втрачених документів у відповідність до термінів проведення документальних перевірок з питань перевірки заявленого до відшкодування з бюджету або від'ємного значення податку на прибуток, та становлять 60 днів.

Надано повноваження сільським радам, селищних, муніципалітетів щодо надання інформації до контролюючих органів про земельні ділянки, надані власникам земельних часток (паїв) за рішеннями органу місцевого самоврядування.

З 01.01.2022 року надано право контролюючим органам здійснювати звукозапис, фото-, відео- фіксацію (відеозйомку), накопичувати та використовувати таку мультимедійну інформацію (фото, відео-, звукозапис) під час проведення перевірок.

Частково проведенні зміни, щодо погашення податкового боргу, а саме запровадився забезпечувальний захід погашення податкового боргу у вигляді

встановлення за рішенням суду тимчасового обмеження у праві виїзду керівника (боржника) юридичної особи за кордон. Також відбулось посилення заходів, щодо інформування платників податку та органів місцевих самоврядувань про суми податкового боргу юридичних та фізичних осіб [17].

Значні зміни відбулись на податок з прибутку. З 01.01.2022 року було впроваджено наступні зміни:

– державні підприємства та суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких понад 50 відсотків акцій (часток) належать державі, яка не погодила з власником або уповноваженим органом свою облікову політику в частині визначення методи розрахунку суми резерву за сумнівними боргами (резерву на очікувані кредитні збитки) та метод визначення коефіцієнта сумніву у неможливості погашення безнадійних боргів зменшення об'єкта оподаткування;

– великі платники податків, матимуть право зменшувати об'єкт оподаткування не більше ніж на 50 відсотків непогашеної суми від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років;

– частина податкових зобов'язань за доходами підприємств – платників податків–власників становитиме позитивне значення різниці між сумою сукупного мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів за оренду землі. Цей розрахунок буде зроблено як частину окремого додатку до податкової декларації;

– тимчасово, до 1 січня 2027 року, звільнитиметься від оподаткування прибуток сільськогосподарських товаровиробників. Вивільнені кошти використовуються на створення чи переоснащення матеріально–технічної бази, збільшення обсягу виробництва, впровадження новітніх технологій;

– тимчасово, з 1 січня 2022 року до 1 січня 2024 року, платники податку – виробники електричної енергії за «зеленим» тарифом матимуть право визначати податкове зобов'язання з податку на прибуток підприємств за касовим методом [17].

Також з нового календарного року, відповідно до закону був запропонований ряд змін для платників податку на додану вартість:

- уточнено, що для обрахунку загального обсягу здійснених операцій для цілей обов'язкової реєстрації платником ПДВ будуть враховані операції, здійснені через встановлений спеціальний застосунок або додатка смартфонів, планшетах чи інших цифрових пристроях;

- встановлено чіткі строки для реєстрації в єдиному реєстрі платника податку розрахунку коригування, а саме 1095 календарних днів з дати складання податкової накладної, до якої складений такий розрахунок коригування;

- зменшено терміни для формування податкового кредиту з ПДВ на підставі «старих» податкових накладних/розрахунків коригування – з 1095 до 365 днів з дати складання податкової накладної;

З 1 січня 2022 року обов'язковим для фізичних осіб–підприємців (2–ї – 4–ї групи) стає використання реєстраторів розрахункових операцій при здійсненні готівкових розрахунків, тобто фізичні особи–підприємці будуть зобов'язані зареєструвати та використовувати реєстратори розрахункових операцій при розрахунках із фізичними особами. Такі зміни можуть торкнутися, власників готелів, рестораторів, інтернет–магазинів, тощо [17].

З 14 грудня 2021 року був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», який передбачає впровадження спеціального режиму оподаткування для ІТ–компаній – резидентів «Дія Сіті». Основні зміни, які набирають чинності з 01.01.2022 року є: можливість вибрати між звичайною системою оподаткування із податком на прибуток за ставкою 18% чи застосуванням спеціального режиму оподаткування із податком на виведений капітал за ставкою 9%. Такі зміни повинні збільшити інвестиційну привабливість держави. підприємства – резиденти «Дія Сіті» зможуть залучати ІТ–спеціалістів на умовах трудових договорів. До бази оподаткування

працівників підприємства–резидента «Дія Сіті» будуть застосовуватись пільгові ставки оподаткування:

1. Податок на доходи фізичних осіб – 5%;
2. Військовий збір – 1,5%;
3. Єдиний соціальний внесок – 22% з мінімальної заробітної плати [18].

Перспективними напрямками удосконалення оподаткування підприємств є:

–удосконалення електронної системи сплати та декларування податків та зборів;

–оптимізація рівномірного податкового навантаження між всіма платниками податків;

–підвищення ефективності податків шляхом збільшення податкової бази, шляхом посилення контролю над платниками, які можуть ухилятися від сплати податків;

– підняття ефективності механізмів вирішення податкових спорів:

– надання пільг та відстрочки сплати податків для підприємств, діяльність яких, постраждала через карантинні обмеження за період 2020-2022 років;

Отже, постійні зміни Податкового кодексу України, щодо вдосконалення податкової системи в країні та досягнення сталого економічного зростання невинно оновлюються та додаються. Такі зміни були внесені майже до всіх загальнодержавних та місцевих податків.

Висновок до 3 розділу

Проведені дослідження у третьому розділі роботи дають змогу підсумувати, що:

1. Обґрунтовано напрями оптимізації податкового навантаження на підприємстві за рахунок податкових різниць: використання створених

забезпечень (резервів) витрат, суми розрахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів, коригування забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат, коригування резерву сумнівних боргів, штрафних санкцій, пені та списаного податкового боргу. Такі напрями дають змогу змодельювати податкові зобов'язання з податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2021 році у розмірі 30219 тис. грн податкових різниць, у 2022 році –32979 тис. грн.

2. Розроблено податкові календарі сплати та декларування податків ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2022 рік, який передбачає визначення строків сплати та декларування податків відповідно до Податкового кодексу України. Податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, єдиний соціальний внесок, податок на додану вартість та земельний податок сплачується кожного місяця. Всі інші податки сплачується підприємством щоквартально. Податкові декларації на підприємстві заповнюються та надсилаються до контролюючих органів в електронному вигляді з електронним цифровим підписом та печаткою.

3. Наведено напрями удосконалення оподаткування підприємств шляхом покращення електронної системи сплати та декларування податків, оптимізації податкового навантаження між усіма платниками податків, розширення бази оподаткування та надання пільг або відстрочки сплати податків підприємствам, діяльність яких постраждала внаслідок карантинних обмежень.

ВИСНОВКИ

За результатами виконання кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні та прикладні аспекти впливу податкового навантаження на ТДВ «Яготинський маслозавод», що дає підстави зробити наступні висновки:

1. Теоретичні визначення сутності податкового навантаження можна узагальнити як суму всіх податків і зборів, а також обов'язкових платежів, які підприємство чи фізична особа зобов'язана сплачувати у різні рівні бюджету. У цілому, податкове навантаження розрізняють на трьох різних рівнях: на макрорівні, лише на рівні держави; мезорівні – на рівні окремих регіонів; мікрорівні – лише на рівні підприємства чи домогосподарства. Тому процес та порядок формування податкового навантаження підприємства залежить від виду діяльності та завдань її адміністрування.

2. Висвітлено методи та показники оцінки податкового навантаження на макро- і мікрорівні шляхом визначення співвідношення між сумою сплачених податків і зборів до певної бази оподаткування. До показників податкового навантаження підприємства віднесено загальне податкове навантаження на підприємство, навантаження з податку на прибуток, навантаження з податку на додану вартість. Розрахунок цих показників податкового навантаження є методом визначення ефективності податкового адміністрування на підприємстві.

3. Окреслено розвиток податкової системи України, який відбувався еволюційним шляхом. Узагальнено основні характеристики загальнодержавних та місцевих податків та зборів, визначено їх платників, об'єкт оподаткування та ставки. Проведений аналіз рівня податкового навантаження в Україні на макрорівні показує, що податкове навантаження за 2007–2020 роки зросло з 22,37% до 27,10 % валового внутрішнього продукту за рахунок введення нових податків, зміни податкових ставок.

4. Надано характеристику підприємству ТДВ «Яготинський маслозавод», який входить до складу АТ «Молочний альянс». Керівним органом підприємства є Загальні Збори. Основними видами продукції є масло, молоко, сметана, кефір, ряжанка, термостатна молочна продукція, м'які і кисломолочні сири, йогурти, питна закваска з наповнювачами та без них. Асортимент виробництва продукції постійно оновлюється, запускають нові виробничі лінії, які майже всі автоматизовані. На підприємстві основною сировиною для виробництва є молоко, яке надходить від фермерських домогосподарств.

5. Проведено аналіз фінансового стану підприємства та показники ліквідності протягом 2017–2020 років вказують на негативну динаміку, що свідчить про недостатню платоспроможність в короткостроковому періоді. Рентабельність власного капіталу знижується, що свідчить про недостатньо ефективність використання капіталу АТ «Молочний альянс». Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості показує, що підприємство має достатньо власного капіталу, але його частка в пасивах зменшується. Показник фондівіддачі має негативну тенденцію, це свідчить про зменшення обсягу реалізації товарів, робіт й послуг.

6. Надано оцінку податкового навантаження ТДВ «Яготинський маслозавод», рівень ефективності оподаткування у 2017 році становив 43%, та до 2020 року збільшився до 91%. Податкове навантаження на підприємство формувалось за рахунок податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб, військового збору, єдиного соціального внеску, податку на додану вартість, земельного податку, екологічного податку, рентної плати за спеціальне використання води, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки та транспортного податку. Ефективною ставкою податку на прибуток визначено на рівні 15,74-18,03%, що свідчить про податкову ефективність підприємства у 2019 та 2020 роках.

7. Напрямами оптимізації пцим одаткових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» є зменшення фінансового результату до оподаткування за рахунок

податкових різниць. Підприємству рекомендовано зменшити фінансовий результат до оподаткування за напрямами використання створених забезпечень (резервів) витрат, суми розрахованої амортизації основних засобів або нематеріальних активів, коригування забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат, коригування резерву сумнівних боргів, штрафних санкцій, пені та списаного податкового боргу. Оптимальним напрямом буде списання всіх податкових різниць у сумі 26527 тис. грн у 2021 році, або 29287 тис. грн у 2022 році. Наслідком оптимізації податкових зобов'язань з податку на прибуток ТДВ «Яготинський маслозавод» є зменшення сум податку на прибуток у розмірі 30219 тис. грн у 2021 році, або у 2022 році на 32979 тис. грн.

8. Розроблено податковий календар сплати та декларування податків для ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2022 рік. У календарі сплати податків та зборів розділено щомісячні, щоквартальні строки сплати податків та зборів. Найбільше податкове навантаження на підприємстві формується у лютому, травні, липні та листопаді. У ці місяці сплачуються податок на прибуток, податок з доходів фізичних осіб, військовий збір, єдиний соціальний внесок, податок на додану вартість, екологічний податок та рентна плата за спеціальне використання води, тобто більша частина податків та зборів, які сплачуються підприємством.

9. Обґрунтовано способи удосконалення оподаткування підприємств шляхом покращення електронної системи сплати та декларування податків, оптимізації податкового навантаження між усіма платниками податків, розширення бази оподаткування та надання пільг або відстрочки сплати податку підприємствам, діяльність яких постраждала внаслідок карантинних обмежень, підвищення контролю за сплатою податків, запровадження спрощених систем адміністрування податків, формування податкової культури на підприємствах, створення надійної системи контролю за вчинення податкового правопорушення з боку підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балашова О. В. Податковий механізм управління підприємством / О. В. Балашова // Економіка: проблеми теорії і практики. – 2003. – №5. – С. 918–925
2. Барулин Ю. М. Теория и история налогообложения: учебное пособие / Ю. М. Барулин. – М. : Економист, 2006. – 319 с.
3. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. М. Бердар. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
4. Білостоцька В. О. Податкове навантаження в Україні / В. О. Білостоцька, В. О. Острівецький // Фінанси України. – 2002. – № 12. – С. 69–81
5. Богославець Т. І. Аналіз податкового навантаження та його вплив на кінцеві результати діяльності суб'єкта господарювання / Т. І. Богославець // Вісник Національного транспортного університету. – 2012. – Вип. 19. – С. 1-5
6. Бугас Н. В. Аналіз та оцінка ділової активності підприємства / Н. В. Бугас, Г. В. Костюк // Державне управління та розвиток. – 2017. – № 2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2017_2_11
7. Буцька О. Ю. Методика оцінки податкового навантаження: порівняльний аналіз / О. Ю. Буцька // Вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2013. – №13. – С. 25–27
8. Васьківська К. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / К. В. Васьківська, Сич О. А. – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
9. Ватаманюк О. С. Методика та прагматизм розрахунку податкового навантаження на великих платників податків України / О. С. Ватаманюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2014. – Вип. № 9–1. – С. 160–164

10. Гавриленко Н. В. Вплив податкового навантаження підприємницької сфери на національну економіку / Н. В. Гавриленко // Економіка та суспільство. – 2007. – №3. – С. 12–17

11. Григоренко В. О. Вплив податкового навантаження на фінансовий потенціал території / В. О. Григоренко // Інноваційна економіка. – 2013. – №1. – С. 120–124

12. Дропа Я. Б. Податкове навантаження та його вплив на економіку / Я. Б. Дропа, І. А. Чабан // Формування ринкової економіки. – 2009. – №19. – С. 213–218

13. Єлісеєв А. В. Оцінка податкового навантаження на підприємство та заходи для його зменшення / А. В. Єлісеєв // Податкове планування. – 2009. – №7. – С. 31–50

14. Єфименко Т. І. Удосконалення оподаткування прибутку підприємств в Україні / Т. І. Єфименко, Л. Г. Ловінська, Є. В. Калюга та ін. ; за заг. ред. Т. І. Єфименко, Л. Г. Ловінської. – К. : ДННУ «Академія фінансового управління», 2013. – 526 с.

15. Єфименко Т. І. Динаміка податкового навантаження в Україні в контексті реалізації податкової реформи / за ред. Т. І. Єфименко, А. М. Соколовської. – К. : ДННУ «Академія фінансового управління», 2013. – 494 с.

16. Жураковська І. В. Податкові різниці як спосіб взаємоузгодження бухгалтерського обліку та податкових розрахунків: обліковий аспект / І. В. Жураковська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 12. – С. 12–22

17. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» № 1914 від 30.11.2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text>

18. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні»

№ 1946–IX від 14 грудня 2021 року [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1946–20#Text>

19. Иванов Ю. Б. Сучасне оподаткування: мотиваційний аспект : монографія / Ю. Б. Иванов, О. Л. Єськов. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2007. – 328 с.

20. Інформаційна сторінка АТ «Молочний альянс» – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua>

21. Кириленко О.П. Місцеві фінанси : підруч. / за ред. докт.екон.наук, проф. О. П. Кириленко. – 2–ге вид., доп. і перероб. –Т.: ТНЕУ, 2014. – 448 с.

22. Кирова Е. А. Методология определения налоговой нагрузки на хозяйственные объекты / Е. А.Кирова // Финансы. – 1998. – № 9. – С. 30–32.

23. Корнус В. І. Оцінка податкового навантаження на рівні підприємств / В. І. Корнус, В. П. Квасов, О. В.Пономарьов // Економіст. – 2008. – № 10. – С. 17–19

24. Куриленко Т. П. Теоретичні аспекти визначення ділової активності / Т. П. Куриленко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2008. – №4(47). – С.87

25. Кушнірчук Ю. М. Оптимізація рівня фіскального навантаження з метою економічного забезпечення держави / Ю. М. Кушнірчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. № 20/11. – С. 161–169

26. Лисенко А. М. Податкове навантаження суб'єктів господарювання та його вплив на формування важливих показників розвитку економіки України / А. М. Лисенко, А. В.Бакай // Економічні науки. – 2018. – Вип. №34. – С. 180–187

27. Личковська М. Р. Податковий менеджмент як невід'ємна складова управління малим бізнесом навч. посібник / М. Р. Личковська. – О.: Видавничий дім «Гельветика», 2020.– 194 с.

28. Лукінов І. І. Економічні трансформації.: підручник / за ред. І. І.Лукінов. – К.:Книга, 1997. – 568 с.

29. Майбуров И. А. Теория налогообложения: продвинутый курс: учеб. для магистрантов / И. А. Майбуров, А. М. Соколовская. – М.:ЮНИТИ–ДАНА, 2011. – 541 с.

30. Наказ Державної податкової служби України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку складання плану графіка перевірок суб'єктів господарювання та взаємодії між структур ними підрозділами при їх проведенні» від 11.10.2005 № 441 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://dtkk.com.ua/show/2cid02448.html>

31. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми податкової декларації з податку на прибуток підприємств» № 897 від 20.10.2015 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15>

32. Новіков М. А. Порівняльний аналіз методик визначення податкового навантаження та шляхи їх удосконалення / М. А. Новіков // Сталий розвиток економіки. – 2011. – Вип. № 2. – С. 284–288

33. Новосельська Л. І. Методи оцінювання рівня податкового навантаження на підприємства / Л. І.Новосельська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. № 23. – С. 239-244

34. Оксфордский толковый словарь: Англо–русский. – М.: Издательство «Весь Мир», 1997. – 496 с.

35. Орицин Т. М. Напрями оптимізації податкового навантаження підприємств в контексті податкового планування. / Т. М. Орицин // Економіка та суспільство. – 2021. – Вип. 25. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-82>

36. Орицин Т. М. Сучасні підходи до оптимізації оподаткування підприємств / Т. М. Орицин // Економіка і управління.– 2020. – Вип. № 3. – С. 83–86

37. Островенко Т. К. Налоговая нагрузка на предприятие: обобщающие и частные показатели системы / Т. К. Островенко // Аудиторские ведомости. – 2012. – №5. – С. 10–14

38. Партин Г. О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово– економічної кризи / Г. О.Партин //Збірник науково–технічних праць НЛУ України. – 2010. – Вип. 20.8. – С. 276–279

39. Податковий кодекс України / Верховна Рада України № 2755–VI від 02.12.2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

40. Поддєрьогін М. А. Фінанси підприємства :підруч. / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 3–тє вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 460 с.

41. Проскура К. П. Модель управління податкового навантаження на макрорівні/ К. П. Проскура // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 5. – С. 9–16

42. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – М: ИНФРА–М, 1998. – 479 с.

43. Рішення Яготинської міської ради «Про встановлення місцевих податків на території міста Яготина на 2017 рік» № 398 09 VII від 12.07.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://rada.info/upload/users_files/05408823/b7bd9e15437db80e901e773f002de85c.pdf

44. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про віднесення держав до переліку офшорних зон» № 143–р від 23.02.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80#Text>

45. Соколовська А. М. Теоретичні засади визначення податкового навантаження та рівня оподаткування економіки / А. М. Соколовська // Економіка України. – 2006. – № 7. – С. 4–13

46. Статут товариства ПАТ «Яготинський маслозавод» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>

47. Столяров И. А. Антология экономической классики / И.А. Столяров. – М. : МП «Эконов», «Ключ», 1993. – 475 с.

48. Ткачик Л. П. Методика проведення податкового аналізу суб'єктами підприємництва / Л. П. Ткачик // Потенціал стійкого розвитку та фінансова безпека соціально-економічних систем : матеріали I Всеукр.наук.-практ. конф. – м. Сімферополь. – смт Гурзуф, 17–18 жовт. 2013 р. – С. 81–84

49. Ткачук Н. В. Вплив податкового навантаження на діяльність суб'єктів господарювання в умовах реформування фінансової системи України / Н. В. Ткачук // Економічний часопис. – 2015. – № 4. – С. 121–128

50. Тютюник І. В. Інструменти мінімізації податкового навантаження економічними суб'єктами в Україні: порівняльний аналіз та ефекти від застосування / І. В. Тютюник, Я. В. Кобушко // Економічний аналіз. – 2018. – Вип. № 4. – С. 122–130

51. Фрадинський О. А. Поняття податкового навантаження та підходи до його визначення / О. А. Фрадинський // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 1. – С. 79–82

52. Цимбалюк І. О. Особливості визначення податкового навантаження на рівні держави та регіону / І. О. Цимбалюк, О. О. Міщінчук // Вісник Хмельницького національного університету. – 2014. – №3. – С. 101–106

53. Чеботарьова Д. С. Оцінка податкового навантаження та його вплив на господарську діяльність підприємства / Д. С. Чеботарьова, О. М. Кушніренко // Матер. конф. «Формування ефективної моделі розвитку

підприємств» (24-25 листопада 2013 року). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/6887/1/323.pdf>

54. Чипуренко Е.В. Налоговая нагрузка предприятия: анализ, расчет, управление / Е. В. Чипуренко. – М.: Налоговый вестник, 2008. – 464 с.

55. Яготинський маслозавод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/yagotinskij-maslozavod/>

56. Ярова Н. В. Податкове навантаження та його оцінка: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / Н. В. Ярова; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. — К., 2010. — 19 с.

57. Ярошевич Н. Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. – Львів: Видавництво «Простір-М», 2018. – 298 с.

58. Ярошенко Ф. О. Історія податків та оподаткування в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ф. О. Ярошенко, В. В. Павленко, В. П. Павленко; за заг. ред. А. М. Подоляки. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. – 416 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Хронологія становлення та реформування податкової політики України

Роки 1	Характеристика основних подій 2
1990	Утворена Податкова служба України у складі Міністерства фінансів. Основне місце в системі податкових органів відводилось державним податковим інспекціям, які були утворенні на основі відділів державних доходів фінансових органів, підпорядкованих Міністерству фінансів. Новостворена державна податкова служба складалась з Головної податкової інспекції України, державних податкових інспекцій в АР Крим, областях, районах, містах і районах у містах.
1991	Започатковано становлення вітчизняної системи оподаткування. На законодавчому рівні закріплено податки та збори (податок на прибуток, податок з обороту, акцизний збір, податок на додану вартість, податок на експорт та імпорт прибутковий податок з громадян, плата за природні ресурси, плата за землю, екологічний податок, державне мито та інші), а також права, обов'язки і відповідальність платників та контролюючі функції податкових органів. Ставку ПДВ встановлено на рівні 28%, максимальна ставка податкового податку з громадян становила 30%, а мінімальна 13%.
1992	Податкові платежі регламентуються декретами Кабінету міністрів України. Об'єктом оподаткування визнається валовий прибуток підприємства. Оподаткування прибутку здійснювалось на рівні 30%. Ставку ПДВ встановлено на рівні 28%, максимальна ставка податкового податку з громадян становила 30%, а мінімальна 12%.
1993	Остаточню узаконена система місцевих податків і зборів (збір за паркову автомобілів, ринковий збір, курортний збір, збір за право використання місцевої символіки, комунальний податок, готельний збір та інші). Ставки прибуткового податку з громадян максимальна ставка була підвищена до 60%, а з 1 грудня 1993 року до 90%, мінімальна ставка податку знизилась до 10%. Удосконалено структуру податкових органів та методи контролю.
1994	Об'єктом оподаткування визначено балансовий прибуток платника податку. Відбулося зниження ставки ПДВ до 20%. Запроваджено автоматизований банк даних для забезпечення єдиного державного обліку фізичних осіб, які зобов'язані сплачувати податки і збори, на підставі чого громадяни почали отримувати ідентифікаційні номери. Запроваджено марки акцизного збору для контролю за виробництвом і реалізацією алкогольних тіютюнових виробів.
1996	Реформування податкової служби України, вихід державної податкової адміністрації зі складу Міністерства фінансів, визнання центральним органом виконавчої влади, а податкові адміністрації в областях, районах, містах і районах у містах – самостійними одиницями, які не входять до складу місцевих державних адміністрацій. У зв'язку з неконтрольованим вивозом капіталу за кордон та високим рівнем тонізації економіки була створена податкова поліція, на основі підрозділів з боротьби із кримінальним приховуванням прибутків від оподаткування Міністерства внутрішніх справ України та працівників підрозділів податкових розслідувань.
1997	Проведене чітке розмежування загальнодержавних податків і зборів (всього 19) від місцевих податків (всього 2) та зборів (всього 14). Об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств стає прибуток, який визначається шляхом зменшення суми скоригованого валового доходу звітного періоду на суму валових витрат платника податку і суму амортизаційних відрахувань.
1998	Встановлюються суб'єкти, щодо яких застосовується спрощена система оподаткування, право суб'єктів малого підприємництва самостійно обирати спосіб оподаткування доходів єдиним податком шляхом отримання свідоцтва про сплату єдиного податку. Встановлюється механізм справляння фіксованого сільськогосподарського податку, що сплачується сільськогосподарськими товаровиробниками у грошовій формі. Відбулась остаточна легітимізація податкової служби в Україні, таким чином, до її складу увійшли: Державна податкова адміністрація України, державні податкові адміністрації в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі, державні податкові інспекції в районах, містах.

2001	Для реалізації державної політики у сфері виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, підвищення ефективності контролю в цій сфері, збільшення надходжень до бюджету у складі Державної податкової адміністрації України утворено Департамент з питань адміністрування акцизного збору і контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів як самостійний функціональний підрозділ. Створення комплексної системи державного контролю за сумнівними операціями, що здійснюються суб'єктами підприємницької діяльності у складі ДПА України розпочинає функціонувати Департамент боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом.
2003	Запроваджено єдину ставку податку з доходів фізичних осіб – 13%, застосування податкового кредиту, податкові соціальні пільги, новий порядок перераховування податку до бюджету. Також надзвичайно важливим стало встановлення права платника податку на податковий кредит за наслідками звітного податкового року.
2004	Відбулася низка змін у напрямі зменшення податкового навантаження, зокрема було зменшено ставку податку на прибуток підприємств до 25%.
2007	Для поліпшення обслуговування платників податків з використанням сучасних технологій у складі ДПА України утворено Інформаційно-довідковий департамент державної податкової служби. Департамент з питань адміністрування акцизного збору і контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів у січні 2007 року реорганізований у Департамент контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв.
2010	Розпочато реорганізацію Державної податкової адміністрації України у Державну податкову службу України та затверджено склад комісії з проведення реорганізації Державної податкової адміністрації України. Відбулась кодифікація податкового законодавства, скасовано низку малоєфективних податкових форм. У грудні 2010 р., з метою досягнення балансу інтересів держави і платників податків Верховною Радою України ухвалено Податковий кодекс України, який підписано Президентом України, який набув чинності з 1 січня 2011 р. Головним позитивом у Податковому кодексі є значне скорочення переліку загальнодержавних (з 28 до 18) та місцевих (з 14 до 5) податків і зборів. Податковий кодекс передбачає зниження рівня оподаткування за основними податками: за податком на додану вартість – із 20% до 17-18% зі збереженням для окремих товарів і операцій нульової ставки, зменшення ставки податку на прибуток з 2011 р. із 25% до 19%.
2015	Була створена Державна фіскальна служба як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України шляхом перетворення Міністерства доходів і зборів України. Цей етап в історії фіскальної служби пов'язаний із створенням служби комплексного типу, яка виконує функції адміністрування та контролю за справлянням податків і зборів, митних платежів єдиного соціального внеску та є також службою сервісного типу. Ставки окремих податків суттєво змінені (а саме знижено основну ставку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для платників до 22% від бази оподаткування, при двох до цього диференційованих ставках від 36,3% до 49,7%; збільшено ставку податку на доходи фізичних осіб – з 15% до 18% (з 01.01.2016 р.). Збережено базову основну ставку на прибуток на рівні 18% та базову ставку ПДВ на рівні 20%.
2020	Через поширення коронавірусної хвороби (COVID-19) проведено зміну системи оподаткування для підприємств. Установлено мораторій на проведення документальних та фактичних податкових перевірок, у тому числі щодо правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного соціального внеску, штрафні санкції не застосовуються і за несвоєчасне подання звітності та несвоєчасну сплату ЄСВ, платники податків звільняються від застосування податкових різниць - щодо суми коштів або вартості товарів, безоплатно наданих (перерахованих) громадським об'єднанням та/або благодійним організаціям та/або відповідним органам влади та/або закладам охорони здоров'я державної та/або комунальної власності (та іншим об'єктам) з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19).

Додаток Б

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2018 01 01
Підприємство	Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод»	за ЄДРПОУ	00446003
Територія		за КОАТУУ	3225510100
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності		за КВЕД	10.51
Середня кількість працівників	909		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	07700, Київська обл., м. Яготин, вул. Шевченка, буд. 213		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	499	2498	0
первісна вартість	1001	2447	4587	0
накопичена амортизація	1002	1948	2089	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	364	336	0
Основні засоби:	1010	175456	214122	0
первісна вартість	1011	320012	384869	0
знос	1012	144556	170747	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0

первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	6102	77225	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	182421	294181	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	104155	122105	0
Виробничі запаси	1101	56680	51510	0
Незавершене виробництво	1102	3885	4279	0
Готова продукція	1103	42338	64448	0
Товари	1104	1252	1868	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	212497	285378	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	3675	8154	0
з бюджетом	1135	951	24	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	902	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	151493	233296	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5351	418	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	34704	13430	0
Готівка	1166	396	14	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	419	884	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0

інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	7967	3087	0
Усього за розділом II	1195	521212	666776	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	703633	960957	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	232711	397186	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	236508	400983	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	207018	201670	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Додаток В

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2017 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2706103	2024684
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2052854)	(1521831)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	653249	502853
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3220	4568
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(22668)	(18457)
Витрати на збут	2150	(363425)	(268928)
Інші операційні витрати	2180	(10940)	(13132)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і	2182	(0)	(0)

сільськогосподарської продукції			
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	259436	206904
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3382	4289
Інші доходи	2240	619	792
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(62046)	(53774)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(688)	(152)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	200703	158059
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	36180	28428
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	164523	129631
збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	164523	129631

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1763122	1409205
Витрати на оплату праці	2505	74980	61650
Відрахування на соціальні заходи	2510	16408	13480
Амортизація	2515	27668	26299

Інші операційні витрати	2520	343904	253166
Разом	2550	2226082	1763800

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	361592	361592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	361592	361592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0	0
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0	0
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

дані відсутні
Сіренко О.О.
Гишко В.Й.

Підприємство	Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» (найменування)	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2018 01 01
			00446003

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 12 місяців 2017 р.**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	3055744	2340197
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	1612	1397
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	91704	2534
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	31	20
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	632	90
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(2932033)	(2061954)
Праці	3105	(61458)	(50128)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(16409)	(17318)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(69475)	(110285)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(26544)	(32949)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(25919)	(63367)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1090)	(1012)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)

Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(25941)	(8404)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	44407	96149
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	252	2580
Надходження від отриманих: відсотків	3215	12	1726
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	10000	5000
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(0)	(6102)
необоротних активів	3260	(62422)	(44485)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(5000)	(5000)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-57158	-46281
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	687916	37306
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	113082
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	591418	74044
Сплату дивідендів	3355	(100008)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(5609)	(1526)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)

Інші платежі	3390	(0)	(108351)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-9119	-33533
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-21870	16335
Залишок коштів на початок року	3405	34704	17455
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	596	914
Залишок коштів на кінець року	3415	13430	34704

Примітки
Керівник
Головний бухгалтер

дані відсутні
Сіренко О.О.
Гишко В.Й.

Додаток Г

Підприємство Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод»
 Територія КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ
 Організаційно-правова форма господарювання ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
 Вид економічної діяльності Перероблення молока, виробництво масла та сиру
 Середня кількість працівників 898
 Одиниця виміру: тис. грн.
 Адреса 07700 Київська область Яготинський р-н м. Яготин вул. Шевченка, буд. 213. т.(04575) 5-59-88

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

Коди		
2019	01	01
00446003		
3225510100		
250		
10.51		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2018 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	--	--
первісна вартість	1001	--	--
накопичена амортизація	1002	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	216956	288984
первісна вартість	1011	389792	497008
знос	1012	172836	208024
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	294181	366209
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	122105	111350
Виробничі запаси	1101	51510	70728
Незавершене виробництво	1102	4279	6042
Готова продукція	1103	64448	30856
Товари	1104	1868	3724
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	285378	315882
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8154	8745
з бюджетом	1135	24	37
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	233296	380464
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	418	913
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	13430	33152
Готівка	1166	14	23
Витрати майбутніх періодів	1170	884	187
Інші оборотні активи	1190	3087	1011

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	397186	450918
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	400983	454715
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	201670	163493
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	201670	163493
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	75964	154819
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	116092	155939
розрахунками з бюджетом	1620	11153	13066
у тому числі з податку на прибуток	1621	8733	9087
розрахунками зі страхування	1625	841	1266
розрахунками з оплати праці	1630	2918	4645
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	594	1789
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	124334	215919
Поточні забезпечення	1660	5976	9567
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	20432	42732
Усього за розділом III	1695	358304	599742
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	960957	1217950

Генеральний директор

(підпис)

Сіренко Олександр Олександрович

Головний бухгалтер

(підпис)

Каплій Оксана Олександрівна

Додаток Д

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3201672	2706103
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2342351)	(2052854)
Валовий: прибуток	2090	859321	653249
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	5034	3220
Адміністративні витрати	2130	(26531)	(22668)
Витрати на збут	2150	(446501)	(363425)
Інші операційні витрати	2180	(23454)	(10940)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	367869	259436
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	5477	3382
Інші доходи	2240	116	619
Фінансові витрати	2250	(62482)	(62046)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(1421)	(688)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	309559	200703
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-55827	-36180
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	253732	164523
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253732	164523

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1944364	1763122
Витрати на оплату праці	2505	109285	74980
Відрахування на соціальні заходи	2510	23122	16408
Амортизація	2515	37373	27668
Інші операційні витрати	2520	417386	343904
Разом	2550	2531530	2226082

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Генеральний директор

(підпис)

Сіренко Олександр Олександрович

Головний бухгалтер

(підпис)

Каплій Оксана Олександрівна

Додаток Е

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2018 рік

Форма № 3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:	3000	3685041	3055744
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)			
Повернення податків і зборів	3005	--	--
у тому числі податку на додану вартість	3006	--	--
Цільового фінансування	3010	2031	1612
Надходження від повернення авансів	3020	159105	91704
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	--	31
Інші надходження	3095	522	632
Витрачання на оплату:	3100	(3424461)	(2932033)
Товарів (робіт, послуг)			
Праці	3105	(87029)	(61458)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(23294)	(16409)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(106774)	(69475)
Зобов'язання з податку на прибуток	3116	(55474)	(26544)
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	(27351)	(25919)
Зобов'язання з інших податків і зборів	3118	(1277)	(1090)
Інші витрачання	3190	(12915)	(25941)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	192226	44407
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:	3200	--	--
фінансових інвестицій			
необоротних активів	3205	1993	252
Надходження від отриманих:	3215	--	12
відсотків			
дивідендів	3220	--	--
Надходження від деривативів	3225	--	--
Надходження від погашення позик	3230	5000	10000
Інші надходження	3250	--	--
Витрачання на придбання:	3255	(--)	(--)
фінансових інвестицій			
необоротних активів	3260	(100332)	(62422)
Виплати за деривативами	3270	(--)	(--)
Витрачання на надання позик	3275	(5000)	(5000)
Інші платежі	3290	(--)	(--)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-98339	-57158
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:	3300	--	--
Власного капіталу			
Отримання позик	3305	689060	687916
Інші надходження	3340	355	--
Витрачання на:	3345	(--)	(--)
Викуп власних акцій			
Погашення позик	3350	749896	591418
Сплату дивідендів	3355	(--)	(100008)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(13190)	(5609)
Інші платежі	3390	(--)	(--)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-73671	-9119
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	20216	-21870
Залишок коштів на початок року	3405	13430	34704
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-494	596

Залишок коштів на кінець року	3415	33152	13430
-------------------------------	------	-------	-------

Генеральний директор _____
(підпис)

Сіренко Олександр Олександрович

Головний бухгалтер _____
(підпис)

Каплій Оксана Олександрівна

Додаток Є

Підприємство <u>Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод»</u>	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	Коди		
Територія <u>КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ</u>	за КОАТУУ	2020	01	01
Організаційно-правова форма господарювання <u>ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ</u>	за КОПФГ	00446003		
Вид економічної діяльності <u>Перероблення молока, виробництво масла та сиру</u>	за КВЕД	3225510100		
Середня кількість працівників <u>948</u>		250		
Одиниця виміру : тис. грн.		10.51		
Адреса <u>07700 Київська область Яготинський р-н м. Яготин вул. Шевченка, буд. 213, т.(04575) 5-59-88</u>				

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2019 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	--	--
первісна вартість	1001	--	--
накопичена амортизація	1002	--	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	288984	299742
первісна вартість	1011	497008	555394
знос	1012	208024	255652
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	77225	77225
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	115
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	23633
Усього за розділом I	1095	366209	400715
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	111350	106923
Виробничі запаси	1101	70728	68487
Незавершене виробництво	1102	6042	4990
Готова продукція	1103	30856	30989
Товари	1104	3724	2457
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	315882	414886
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8745	8394
з бюджетом	1135	37	13105
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	380464	386072
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	913	7416
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	33152	19270
Готівка	1166	23	19
Рахунки в банках	1167	33129	19251
Витрати майбутніх періодів	1170	187	197

Інші оборотні активи	1190	1011	130
Усього за розділом II	1195	851741	956393
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	1217950	1357108

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3797	3797
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	450918	524553
Неоплачений капітал	1425	--	--
Видучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	454715	528350
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	163493	219143
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	163493	219143
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	154819	129238
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	6225
товари, роботи, послуги	1615	155939	172321
розрахунками з бюджетом	1620	13066	14344
у тому числі з податку на прибуток	1621	9087	2807
розрахунками зі страхування	1625	1266	1486
розрахунками з оплати праці	1630	4645	5293
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1789	2988
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	215919	208694
Поточні забезпечення	1660	9567	14599
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	42732	54427
Усього за розділом III	1695	599742	609615
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	1217950	1357108

Генеральний директор

_____ (підпис)

Сіренко Олександр Олександрович

Головний бухгалтер

_____ (підпис)

Каплій Оксана Олександрівна

Додаток Ж

Підприємство Товариство з додатковою відповідальністю
«Яготинський маслозавод»

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2020	01	01
00446003		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3495741	3201672
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2566752)	(2342351)
Валовий:			
прибуток	2090	928989	859321
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	5869	5034
Адміністративні витрати	2130	(33139)	(26531)
Витрати на збут	2150	(581379)	(446501)
Інші операційні витрати	2180	(22961)	(23455)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	297379	367868
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	3503	5477
Інші доходи	2240	19	116
Фінансові витрати	2250	(79520)	(62482)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(3)	(1421)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	221378	309558
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-36637	-55849
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	184741	253709
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	184741	253709

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2068674	1944364
Витрати на оплату праці	2505	147942	109285
Відрахування на соціальні заходи	2510	29646	23122
Амортизація	2515	56513	37373
Інші операційні витрати	2520	545613	417387
Разом	2550	2848388	2531531

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	--	--
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	--	--
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	--	--
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	--	--
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Генеральний директор

(підпис)

Сіренко Олександр Олександрович

Головний бухгалтер

(підпис)

Каплій Оксана Олександрівна

Додаток 3

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2019 рік

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:	3000	4028859	3685041
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)			
Повернення податків і зборів	3005	--	--
у тому числі податку на додану вартість	3006	--	--
Цільового фінансування	3010	2415	2031
Надходження від повернення авансів	3020	134441	159105
Інші надходження	3095	519	522
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(3643790)	(3424461)
Праці	3105	(117995)	(87029)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(31067)	(23294)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(134085)	(106774)
Зобов'язання з податку на прибуток	3116	(42939)	(55474)
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	(59755)	(27351)
Зобов'язання з інших податків і зборів	3118	(1216)	(1277)
Інші витрачання	3190	(15090)	(12915)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	224207	192226
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:	3200	--	--
фінансових інвестицій			
необоротних активів	3205	219	1993
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	34	--
дивідендів	3220	--	--
Надходження від деривативів	3225	--	--
Надходження від погашення позик	3230	7000	5000
Інші надходження	3250	--	--
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(--)	(--)
необоротних активів	3260	(62459)	(100332)
Виплати за деривативами	3270	(--)	(--)
Витрачання на надання позик	3275	(14485)	(5000)
Інші платежі	3290	(--)	(--)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-69691	-98339
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:	3300	--	--
Власного капіталу			
Отримання позик	3305	746405	689060
Інші надходження	3340	1154	355
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(--)	(--)
Погашення позик	3350	729757	749896
Сплату дивідендів	3355	(162615)	(--)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(22995)	(13190)
Інші платежі	3390	(--)	(--)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-167808	-73671
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-13292	20216

Залишок коштів на початок року	3405	33152	13430
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-590	-494
Залишок коштів на кінець року	3415	19270	33152

Генеральний директор

(підпис)

Сіренко Олександр Олександрович

Головний бухгалтер

(підпис)

Каплій Оксана Олександрівна

Додаток И

Підприємство	Товариство з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод"	Дата	КОДИ
		за ЄДРПОУ	01.01.2021
		за КОАТУУ	00446003
		за КОПФГ	3225510100
Територія	Київська область, м.Яготин	за КОПФГ	250
Організаційно-правова форма	Товариство з додатковою відповідальністю	за КВЕД	10.51
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру		

Середня кількість працівників: 918
 Адреса, телефон: 07700 м.Яготин, Шевченка, 213, (04575)5-59-88
 Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
 Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
 на 31.12.2020 р.
 Форма №1

			Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	0	0	
первісна вартість	1001	0	0	
накопичена амортизація	1002	(0)	(0)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	
Основні засоби	1010	299 742	449 730	
первісна вартість	1011	555 394	745 525	
знос	1012	(255 652)	(295 795)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	
інші фінансові інвестиції	1035	77 225	52 495	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	115	0	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	
Гудвіл	1050	0	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	
Інші необоротні активи	1090	23 633	19 734	
Усього за розділом I	1095	400 715	521 959	

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	106 923	166 210
Виробничі запаси	1101	68 487	80 177
Незавершене виробництво	1102	4 990	5 528
Готова продукція	1103	30 989	75 317
Товари	1104	2 457	5 188
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	414 886	443 374
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	8 394	7 737
з бюджетом	1135	13 105	912
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	19
із внутрішніх розрахунків	1145	386 072	389 781
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 416	7 765
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	19 270	10 217
Готівка	1166	19	2
Рахунки в банках	1167	19 251	10 215
Витрати майбутніх періодів	1170	197	249
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	130	1 182
Усього за розділом II	1195	956 393	1 027 446
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	1 357 108	1 549 405

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797	3 797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	1 528
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	524 553	587 459
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	528 350	592 784

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	219 143	201 451
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	219 143	201 451
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	129 238	216 608
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	6 225	8 185
товари, роботи, послуги	1615	172 321	201 194
розрахунками з бюджетом	1620	14 344	4 840
у тому числі з податку на прибуток	1621	2 807	499
розрахунками зі страхування	1625	1 486	1 794
розрахунками з оплати праці	1630	5 293	6 461
одержаними авансами	1635	0	25
розрахунками з учасниками	1640	2 988	1 790
із внутрішніх розрахунків	1645	208 694	290 562
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	14 599	17 938
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	54 427	5 773
Усього за розділом III	1695	609 615	755 170
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	1 357 108	1 549 405

Керівник

Косяченко Сергій Олександрович

Головний бухгалтер

Каплій Оксана Олександрівна

Додаток І

Підприємство	Товариство з додатковою відповідальністю "Яготинський маслозавод"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			01.01.2021
			00446003

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2020 рік

Форма №2

І. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	Код за ДКУД	
		За звітний період	1801003 За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 166 323	3 160 485
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 657 868)	(2 566 752)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	508 455	593 733
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3 332	5 869
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(33 076)	(33 139)
Витрати на збут	2150	(239 378)	(246 123)
Інші операційні витрати	2180	(15 995)	(22 961)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	223 338	297 379
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2 539	3 503

Інші доходи	2240	24 903	19
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(72 302)	(79 520)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(24 739)	(3)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	153 739	221 378
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-24 192	-36 637
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	129 547	184 741
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	129 547	184 741

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 111 347	2 068 674
Витрати на оплату праці	2505	163 734	147 942
Відрахування на соціальні заходи	2510	35 183	29 646
Амортизація	2515	62 277	56 513
Інші операційні витрати	2520	641 210	545 613
Разом	2550	4 013 751	2 848 388

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000000

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Косяченко Сергій Олександрович

Головний бухгалтер

Каплій Оксана Олександрівна

Додаток І

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
 За 2020 рік
 Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	4 262 549	4 028 859
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	3 119	2 415
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	317 729	134 441
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	740	0
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	140	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	228	519
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4 185 891)	(3 643 790)
Праці	3105	(135 295)	(117 995)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(35 824)	(31 067)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(104 083)	(134 085)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(26 664)	(42 939)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(54 435)	(59 755)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(22 984)	(1 216)
Витрачання на оплату авансів	3135	(24)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(5 197)	(15 090)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	118 191	224 207
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0

необоротних активів	3205	0	219
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	34
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	7 000	7 000
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(208 189)	(62 459)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(7 000)	(14 485)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-208 189	-69 691
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	7 651 672	746 405
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	1 154
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(7 552 149)	(729 757)
Сплату дивідендів	3355	(1 312)	(162 615)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(18 591)	(22 995)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	79 620	-167 808
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-10 378	-13 292
Залишок коштів на початок року	3405	19 270	33 152
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	1 325	-590
Залишок коштів на кінець року	3415	10 217	19 270

Керівник

Косяченко Сергій Олександрович

Головний бухгалтер

Каплій Оксана Олександрівна